มองดูตนเอง

พระอาจารย์เปลี่ยน ปญฺญาปทีโป

วัดอรัญญวิเวก (บ้านปง) อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

จัดพิมพ์เนื่องในวันคล้ายวันเกิดครบรอบ ๘๔ ปี

ของคุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์

ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๕

พระอาจารย์เปลี่ยน ปญฺญาปทีโป

มองดูตนเอง

พระธรรมเทศนา

พระอาจารย์เปลี่ยน ปญฺญาปทีโป

วัดอรัญญวิเวก (บ้านปง)

ตำบลอินทขิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

มองดูตนเอง

พระอาจารย์เปลี่ยน ปญฺญาปทีโป

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ จำนวนพิมพ์ : ๒๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๒ : กรกฎาคม ๒๕๔๙ จำนวนพิมพ์ : ๑๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๓ : พฤษภาคม ๒๕๕๐ จำนวนพิมพ์ : ๑๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN : 974-90969-8-3

พิมพ์ครั้งที่ ๘ : มีนาคม ๒๕๕๕

จำนวนพิมพ์ : ๑๐,๐๐๐ เล่ม

ศาสตราจารย์นายแพทย์นิพนธ์ พวงวรินทร์

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์

๙๔๗ ถนนอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๔๑๑-๑๕๒๓, ๐-๒๔๑๒-๖๕๕๒

คำนิยม

ในโอกาสที่คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ จะมีอายุครบ ๘๔ ปี ในวันพุธที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งตรงกับวันมาฆบูชา ท่านได้ปรารภจะพิมพ์หนังสือธรรมะแจกจ่ายกับญาติมิตรและผู้ที่เคารพในงานฉลองครบ ๗ รอบนักษัตรในวันดังกล่าว ที่วัดใหม่อัมพวัน ต. เนินพระปรางค์ อ. สองพี่น้อง จ. สุพรรณบุรี ศาสตราจารย์นายแพทย์นิพนธ์ พวงวรินทร์ ผู้เป็นบุตรชายคนเดียวได้มากราบขออนุญาตจากอาตมาในการพิมพ์หนังสือธรรมะเรื่อง **“มองดูตนเอง”** อาตมาขออนุโมทนาในบุญกุศลที่ได้พิมพ์หนังสือเล่มนี้เพื่อยังประโยชน์แก่ผู้ได้รับให้ไปศึกษาหาความรู้เป็นเครื่องประดับตนและปฏิบัติตามต่อไป

สุดท้ายนี้ขออำนวยพรให้คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ ได้เจริญในอายุ วรรณะ สุขะ พละ ทุกทิวาราตรี เทอญ

เจริญพร

พระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป

วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕

โรงพยาบาลศิริราช

คำนำ

หนังสือเล่มนี้จะเกิดมีขึ้นนั้น ก็เพราะเหตุว่า ข้าพเจ้าได้ศึกษาตามคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา ที่พระพุทธองค์ตรัสสอนเอาไว้ว่า คนเราที่เกิดขึ้นมาอยู่ในโลกร่วมกันนี้ ไม่ว่าชาติใด พูดจาภาษาอะไรก็ตาม ก็ย่อมอยู่กันเป็นหมู่บ้าง ไปมาหากันอยู่ร่วมกันบ้าง ทำกิจการงานต่าง ๆ อยู่ร่วมกันมากบ้างน้อยบ้าง ตามหน้าที่การงานที่จะต้องทำมาหาเลี้ยงชีพกันตามฐานะด้านวิชาความรู้ที่ตนได้ศึกษาเรียนมาแล้ว เหมือน ๆ ในปัจจุบันนี่แหละ ที่เรา ๆ ท่าน ๆ เห็นกันอยู่แล้ว แม้แต่ในอดีตที่ผ่านมาแล้วก็ดี หรือในอนาคตภายข้างหน้านั้นก็ตาม ก็จะเป็นไปอย่างนี้ตลอดกาล

เมื่อคนเราเกิดมาแล้ว ไปอยู่ร่วมกัน ทำการงานร่วมกันพูดจากันในเรื่องราวต่าง ๆ ประชุมหารือกัน ความคิดเห็นขึ้นมาก็ต่าง ๆ กัน บางบุคคล บางหมู่คณะก็คิดถูกบ้าง บางบุคคลบางหมู่คณะก็คิดผิดบ้าง ก็เป็นธรรมดา แม้การเคารพนับถือกราบไหว้บูชานั้น ก็พากันเคารพนับถือบูชาต่าง ๆ กันอีกด้วย

หากเป็นเช่นนี้แล้ว เมื่ออยู่ร่วมกันทำกิจการงานด้วยกันตามหน้าที่ ต่าง ๆ ก็ไม่รู้ฐานะวิชาความรู้และอุปนิสัยซึ่งกันและกัน

ก็ต้องขัดข้องผิดเถียงโต้แย้งกัน แตกสามัคคีกันไปคนละทิศทาง เข้าหากันอีกไม่ได้ ก็เกิดเป็นเรื่องราวใหญ่โตจนรบราฆ่าฟันกัน ถึงตายก็มี ก็เพราะเหตุอะไร เพราะเหตุว่า คนเราขาดสติปัญญา ไม่รู้ฐานะระดับวิชาความรู้ของตนเอง

เหตุฉะนั้นแล พระพุทธเจ้าจึงตรัสสอนเอาไว้ว่า คนเรา นั้นเกิดขึ้นมาแล้ว จะอยู่ที่ไหน บ้านใดเมืองใด ประเทศไหนอยู่ ในโลกนี้ก็ตาม จึงเปรียบเทียบเหมือนกับดอกบัว 4 เหล่า อยู่ต่างระดับกันตามฐานะวิชาความรู้ของตนเอง ฉะนั้น ข้าพเจ้า จึงได้จัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นกับผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์เพื่อ ทำหนังสือเล่มนี้ให้สำเร็จ เอาไว้แจกให้แก่ผู้สนใจในการศึกษา ธรรมะ และตรวจตรามองดูตนเองนั้น ว่าตัวเราเองอยู่ในระดับ ไหนฐานะอะไร ก็จะได้ปรับปรุงปฏิบัติตนเองให้เหมาะสมกับ ฐานะของตน ผลก็จะอยู่ด้วยกันมีความสุข

ก็หวังว่า เมื่อทุกท่านได้อ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว คงจะได้ รับประโยชน์ตามสมควรกับกำลังสติปัญญาของตน

สุดท้ายนี้ขออวยพร ให้ทุกท่านจงประสบแต่ความสุข ความเจริญโดยทั่วกัน เทอญ

พระเปลี่ยน ปญฺญาปทีโป

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

ณ บัดนี้ พวกเราท่านทั้งหลาย ทั้งภิกษุสามเณร และอุบาสก อุบาสิกา ท่านสาธุชนทั้งหลาย เนื่องในวันนี้เป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ก็คือวันเพ็ญพระจันทร์เต็มดวงประกอบไปด้วยนักขัตฤกษ์ เป็นวันที่สมบูรณ์ของพระจันทร์พวกเรานั้น ถ้าเรามองดูพระจันทร์แล้วไม่มีเมฆพลาหกมาปิดบังแสงพระจันทร์นั้นย่อมส่องแสงสว่างลงมาถึงพื้นโลก ให้สัตว์ทั้งหลายได้มอง ได้เห็น เย็นตาเย็นใจ

พวกเราท่านทั้งหลาย การที่พวกเราท่านทั้งหลาย มองเห็นพระจันทร์อันเต็มดวง ไม่มีบิดเบี้ยวก็ดี ไม่มีเมฆพลาหกมาปิดบังนั้น ก็เปรียบเทียบเหมือนดวงจิตดวงใจ ของบุคคลที่ไม่มีกิเลสเจือปนอยู่ภายในจิต ทำให้จิตใจนั้นแช่มชื่นเบิกบานและแจ่มใส มองดูแล้วก็ทำให้มีความรื่นเริง และมีความสุขอยู่ภายในจิตใจ

เรียกว่าจิตใจของคนนั้นมีความสะอาด มีความบริสุทธิ์เกิดขึ้น ทำให้มีความร่มเย็นเป็นสุขอยู่ทุกอิริยาบท ที่นักปฏิบัติทั้งหลาย เช่น ครูบาอาจารย์ หลวงปู่ทั้งหลายก็ดี ที่ท่านได้

ประพฤติปฏิบัติดีแล้ว ได้รับผลรับประโยชน์อย่างแท้จริง

ก็ถือว่าคำสอนของพระพุทธเจ้านั้น มีเหตุมีผล มีบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติตาม ได้บรรลุรู้แจ้งเห็นจริงตามคำสอนของพระพุทธเจ้า จึงเป็นศาสนาที่รับรองเรื่องเหตุเรื่องผล ไม่มีใครที่จะขัดแย้งได้ในคำสอนของพระพุทธเจ้า เพราะพระองค์นั้นทรงแสดงเรื่องเหตุเรื่องผล ทุกสิ่งทุกอย่างถ้าไม่มีเหตุแล้วผลก็ย่อมไม่มี ถ้ามีเหตุเกิดขึ้นแล้ว ผลก็ย่อมมีเกิดขึ้นทั้งฝ่ายดี และฝ่ายไม่ดีก็ตาม ก็เหมือนกัน ต้องมีเหตุหมด

ฉะนั้นตรงนี้ พวกเราก็มีความเชื่อมั่น ถ้าการพากันมากระทำความดีเป็นเหตุ พากันเสียสละ ละเคหะสถานบ้านช่องของตนเองออกมาได้ ก็เรียกว่าละออกมาได้ในตอนหนึ่ง ในระดับหนึ่งแล้ว

เมื่อพวกเรามาถึงสถานที่ปฏิบัติธรรม ก็คือเป็นวัดวาอารามก็ดีนั้น เราก็มีความสบายใจอยู่อย่างหนึ่ง

บัดนี้เราได้พากันตั้งจิตตั้งใจ ประพฤติปฏิบัติเพื่อขัดเกลากิเลสออกจากจิตใจของพวกเรา เพื่อให้กิเลสนั้นเหือดแห้งไป หรือหมดไปจากจิตใจของพวกเรา

กิเลสอันความโลภ**โลภะ** กิเลสอันมี**โทสะ พยาบาท** กิเลสอันมี**ความลุ่มหลง**มืดมนอนธการ อยู่ในจิตใจของพวกเรานั้นเหมือนกับเมฆหลายชั้นหลายตอนมันไหลมาปิดบังดวงจันทร์

ทำให้ดวงจันทร์นั้นไม่สามารถจะส่องแสงสว่างลงมาพื้นโลกได้ เมื่อพวกเราท่านทั้งหลายมองดู ย่อมไม่เห็นดวงจันทร์ มีแต่ความมืดมน ฉันใดก็ดี **จิตใจของพวกเราก็เหมือนกัน ถ้ากิเลสดังได้กล่าวมานั้น คือความโลภ ความโกรธ ความหลงนั้น มาครอบงำย่ำยี ควบคุมจิตใจของพวกเรา แล้วจิตใจก็ย่อมมืดมนอนธการ เหมือนพระจันทร์ถูกเมฆปกคลุมไปหมด** ก็ฉันนั้นเหมือนกัน ไม่มีแสงสว่างจะออกมาให้พวกเราเห็นได้ ใจของพวกเราก็ย่อมเหมือนกันฉันนั้น

พวกเราท่านทั้งหลาย **คนเราเกิดขึ้นมานั้น ไม่ใช่พวกเราจะเสียสละละกิเลสให้หมดไปได้ง่าย ๆ เพราะกิเลสทั้งหลายนั้นเขานอนเนื่องอยู่ในจิตสันดานของพวกเรามาหลายภพหลายชาติแล้ว เขาครอบงำย่ำยีมาหลายภพหลายชาติแล้ว แต่พวกเราก็ไม่สามารถที่จะแกะหรือจะสำรอก หรือลดละปล่อยวางกิเลสออกไปได้หมด พวกเราจึงพากันเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏสงสารตามฐานะของตน**

เมื่อมาเกิดเป็นคนเป็นมนุษย์ในชาตินี้ การที่ขัดเกลากิเลสของพวกเรามาแต่ชาติอดีตที่ผ่านมานั้น ใครจะขัดเกลาได้มากน้อยเท่าไร บุคคลใดขัดเกลาได้มาก เมื่อมาเกิดในชาตินี้กิเลสก็เบาบางจากจิตใจ บุคคลใดขัดเกลากิเลสได้น้อย กิเลสก็ยังมืดมนอนธการอยู่ บุคคลใดไม่ได้ขัดเกลากิเลสเลย จึง

มืดมนอนธการไม่รู้จักบุญจักบาป ก็ฉันนั้นเหมือนกัน จิตใจของบุคคลเป็นคนใจดำอำมหิตทั้งหลายอยู่ในปัจจุบันนี้

มันจึงหลายระดับ หลายขั้นหลายตอน ตามที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า **ทรงสอนไว้ว่าดอกบัวสี่เหล่า เหมือนเปรียบเทียบกับดอกบัวสี่เหล่า คนเราเกิดมาอยู่ในโลกนี้ย่อมเป็นอย่างนั้น**

เหตุฉะนั้น เมื่อเรามาคิดดูอย่างนี้แล้ว มันก็เป็นเรื่องของแต่ละบุคคล จิตของบุคคลที่หยาบมาก และหยาบปานกลาง กิเลสของบุคคลก็ลดน้อยลง ก็เบาบางลงมาเรื่อย ๆ บางจนถือว่าเป็นบุคคลจวนจะหมดกิเลส เหมือนกับเป็นคนที่มีจิตใจเยือกเย็น ทั้งญาติโยมก็ดี และภิกษุ สามเณรก็ดี เราก็เหมือนฉันนั้นเหมือนกัน

พวกเราท่านทั้งหลาย ถ้าเรามาคิดดูพวกเราทุกคน ทุกท่านก็ดี ภิกษุ สามเณร และอุบาสก อุบาสิกาทั้งหลาย **พวกเราท่านทั้งหลายนั้น เราสร้างสติปัญญาของพวกเรานั้นยังไม่แก่กล้า สติของพวกเรานั้นยังไม่ระลึกเร็วเท่าทันกับเหตุการณ์ สติปัญญาก็ยังไม่เฉลียวฉลาดพอ จะรู้จักดีจักชั่วจริง ควบคุมจริง ควบคุมดูแลจิตใจของพวกเราที่รั่วไหลไปตามกระแสกิเลสนั้นได้จริง เพราะเรายังไม่มีความสามารถที่จะฝึกฝนอบรมสติปัญญาของตนให้แก่กล้า**

เหตุฉะนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญของนักปฏิบัติ **เราก็เลยพากันฝึกหัดสติของพวกเรา เพื่อจะให้มีสติมากขึ้น ระลึกได้เร็วขึ้น สัมปชัญญะ (ความรู้ตัว) หรือตัวของปัญญา ให้รอบรู้เร็วขึ้น ทันกับเหตุการณ์** นั้นแหละ เป็นตัวที่สำคัญที่เราจะพากันฝึกอยู่ในปัจจุบันนี้ จนไปถึงอนาคตก็ดี

ตราบใดที่สติปัญญาของพวกเรายังไม่พร้อม ไม่เฉลียวฉลาด ยังไม่ได้จัดเป็น**สตินทรีย์**เป็นใหญ่ หรือ**ปัญญินทรีย์**มีปัญญาที่รอบรู้ เป็นใหญ่ในการรอบรู้กองสังขารรอบตัว และกองสังขารทั้งหลายที่ปรุงขึ้นภายในจิตของพวกเรายังไม่รอบรู้ ทั้งสองอย่างนี้เป็นตัวสำคัญที่พวกเราจะพากันฝึกหัดสติปัญญาของพวกเรานั้น เพื่อจะได้ให้มีสติพร้อมมูลบริบูรณ์ ระลึกได้เร็วรู้ได้เร็วทันกับเหตุการณ์ได้

ทำไมจึงว่าอย่างนี้ "ทันเหตุการณ์" นั้น คือ พวกเราคิดดูซิ ถ้าพวกเราขาดสติอยู่ สติยังอ่อนอยู่นั้น แม้พวกเราเห็นอะไรวัตถุต่าง ๆ จิตก็ย่อมรั่วไหลไปตามวัตถุนั้นได้ทันที เพราะขาดสตินั่นเอง ดังนี้แหละ

แต่เราไม่มีสติพอจะรู้ว่า รูป ร่างกาย ของพวกเราก็เหมือนกัน รูป ร่างกาย ของพวกเราทำอะไร เมื่อทำลงไปมันผิดพลาดลงไปแล้ว มันผิดพลาดเพราะอะไร เพราะเราขาดสติ เราระลึกไม่ทัน ก็ต้องทำไปก่อน สัมปชัญญะก็รู้ไม่ทันเขาจึงทำผิดพลาดกัน

เห็นไหม เขาทุบเขาตี ฆ่าฟันรันแทงกันอยู่ทุกวันนี้ เพราะขาดสติกันทั้งนั้นเอง ไม่ควรที่จะทำ ก็ทำลงไปได้ ทำร้ายล้างผลาญชีวิตกันได้ แม้คนอยู่ใกล้ๆกัน พี่ๆน้องๆก็ดี ญาติวงศ์ตระกูลทั้งหลาย สามีภรรยา ลูกหลานทั้งหลายก็ดี หรือเพื่อนฝูงทั้งหลาย ทำไมเขาทำได้ ก็เพราะขาดสติ สัมปชัญญะควบคุมไม่ได้ ควบคุมร่างกายไม่ได้ ก็เลยทำให้กายนี้ไปทำบาปทำชั่วได้อย่างง่ายดาย ตรงนี้แหละเราจะเห็นได้ชัด

เหตุฉะนั้น พวกเราพากันมาฝึกหัด ฝึกหัดมองตนเองเราอย่ามองแต่คนอื่น

เดี๋ยวนี้ **ถ้าเราไม่มีสติปัญญา เราก็จะมองแต่คนอื่นมองจับผิดคนอื่นได้หมด เขาทำอะไรทุกสิ่งทุกอย่าง เหมือนมันจะผิดไปหมดเลยที่เดียว** เรามองอย่างนี้แหละที่เรายังขาดสติปัญญา บางคนนั้นมองเห็นแต่เขาทำผิดหมด ทำอะไรทุกอย่างเขาจะทำอะไรก็ทำผิดหมด แม้ยืนเดินนั่งนอนก็ผิดตาของเจ้าของหมด มันผิดหมด ไม่ดีไปหมด ตรงนี้เรามองคนอื่น

เรื่องการพูดการจาก็ดี พูดเรื่องอะไร ก็พูดผิดไปหมดพูดไม่ถูก พูดเสียหายไปหมด ตรงนี้เป็นเรื่องที่เรามองคนอื่นการที่พวกเรามองคนอื่น จับผิดแต่คนอื่นไปหมด เรายังไม่ได้มองตนเองเลย

บัดนี้เรามามองดูคนอื่น ความคิดความอ่านของคนอื่นก็ดี

เราว่าเขาคิดผิดหมด คิดไม่ถูกทำนองคลองธรรมหมด คิดแต่เรื่องราวให้มีความเดือดร้อนไปหมด ความคิดอย่างนี้

นี่เรามองคนอื่นทั้งการทำ การพูด การคิดอยู่ในปัจจุบันนี้ เราไม่ได้มองดูตนเองให้ดี มองแต่คนอื่น เหตุฉะนั้นโทษของคนอื่นนี้เราเห็นได้ง่าย แต่ฝ่ายโทษของตนเองนั้นเห็นยาก ลำบากที่จะเห็น

ตรงนี้แหละ พวกเราก็มาพินิจพิจารณาดูว่า มันเป็นอย่างนั้นไหม คนจะโกรธจะเกลียดจะเคียดจะแค้นกัน เหมือนยักษ์เหมือนเปรตเหมือนผี อยากทำลายซึ่งกันและกันอยู่ในปัจจุบันนี้ ก็เป็นอย่างนี้เอง

คนจะมีความทุกข์เกิดขึ้นทั้งหลายนี้ เพราะเราขาดสติปัญญา ก็ไปมองหาแต่เรื่องแต่ราวกับเรื่องของคนอื่นอยู่ทั้งวันทั้งคืน พูดแต่เรื่องคนอื่นอยู่ตลอด ดูแต่เรื่องคนอื่นอยู่ตลอดอยู่อย่างนี้ คิดอ่านเรื่องใด ก็คิดแต่อ่านเรื่องของคนอื่นอยู่ตลอดใจของพวกเราไม่สงบสักที หาแต่เรื่องแต่ราว หาแต่สิ่งต่าง ๆ เลยเกิดเรื่องราววุ่นวายเป็นนิวรณธรรม รบกวนจิตใจของตนเองไม่สงบอะไรเลย ไม่เป็นสมาธิอะไร

ดังนี้เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด เราต้องน้อมเข้ามาดูซิ น้อมเข้ามาดูที่ตนเอง ดูซิมันเป็นอย่างนั้นไหม ถ้ามันเป็นอย่างนั้นเราจะได้แก้ไข เราจะมาแก้ไขเรื่องอย่างนี้แหละ

เรื่องใจของพวกเรานี่ มันเป็นยักษ์เป็นมาร เป็นเปรตเป็นผี มันโกรธมันเกลียดมันเคียดมันแค้น มันอิจฉาพยาบาทกันอยู่ มันดูอะไรแล้ว เขาไม่ดีหมดทีเดียวมันขัดข้องไปหมดเลย เรามาดูอย่างนี้

เมื่อเรามาพิจารณาดูตนเองบัดนี้ **พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนให้ดูตนเอง ฝึกฝนตนเอง แก้ไขตนเอง ปรับปรุงตนเอง จะมาจับผิดที่ตนเอง** บัดนี้ จะมาดูที่เรา อย่าไปดูคนอื่น อย่าไปเพ่งโทษคนอื่น เราจะมาเพ่งโทษตนเอง

การเพ่งโทษตนเองนี้มันยากจะเห็น มันเห็นยากเหลือเกิน ดูตนเองนี้มันดูยากเหลือเกิน ก็เหมือนเราดูขนตาของเรานี่ เรามีลูกตาแต่เราดูขนตาไม่เห็น ว่าขนตามีกี่เส้น ขนตามันยาวแค่ไหน มันมองไม่เห็นเลย ตรงนี้มันดูตนเองไม่เห็นอย่างนี้

เพราะอะไร เพราะเราขาดสติปัญญา เมื่อเราทำอะไรทุกอย่าง เราว่าแต่มันถูกไปหมดเลย ถูกต้องไปหมดทุกอย่างเลย ใครทุกคนมันต้องทำทั้งผิดทั้งถูก เราก็ไม่ได้ดูว่าอะไรมันถูกมันผิดจริงไหม

ท่านจึงให้มาดูที่ตนเองในการกระทำของตนเองว่า ทำอย่างนี้มันถูกไหม มันไปในทางที่ถูกต้องไหมหรือมันจะนำความทุกข์มาให้หรือจะนำความสุขมาให้ การไตร่ตรองด้วยเป็นผู้มีสติปัญญา อย่างนี้เอง แต่กำกับกำชับ ดูแล ของตนเอง

อยู่ การยืนเดินนั่งนอนอยู่ที่ไหนก็ดี ก็จะกำกับ กำชับดูแล มองดูตนเองอยู่ ในการกระทำของตนเอง มองดูตลอด มองดูตนเองทำลงไปให้มีสติ พร้อมลงไปว่าอันนี้ถูกหรือผิด เราจะทำกันอยู่อย่างนี้ เราจะมาดูตนเอง

เหตุฉะนั้น ก็ขอให้ทุกท่านมามองดูตนเอง ไม่ต้องมองคนอื่น เป็นเรื่องของคนอื่นไปซะก่อน ถ้าเรามีความสงสารเราก็เตือนกันได้ ถ้าหากเรายังตักเตือนตนเองไม่ได้ **เราจะมาฝึกตนเองก่อน มาตักเตือนตนเองก่อน มามองดูตนเองก่อนเพื่อจะชำระตนเองก่อน แก้ไขตนเอง** เรานี้เกิดขึ้นมาไม่ใช่จะทำถูกเลยทีเดียว มันต้องทำผิดบ้างถูกบ้าง

แต่บัดนี้เรา เมื่อไหร่เราจะรู้ว่าเราทำผิดหรือเราทำถูกตรงนี้เป็นเรื่องสติปัญญาตัดสิน แก้ไข อะไรถูก อะไรผิด ทำลงไปแล้วบางทีมันทุกข์เข้าไปเท่าไหร่ เราก็ยิ่งทำอยู่นั่นแหละเพราะเรายังไม่รู้ว่ามันเป็นทุกข์ อื้อ! เมื่อเราทำลงไปมันเกิดสุขแต่เราก็ยังไม่รู้จักต้นเหตุของความสุขนั้น มันถูกหรือมันผิดยังไงมันไม่เข้าใจ เมื่อมันสุข ก็สุขเฉย ๆ แต่มัน...แล้วก็มองดูต้นเหตุมันไม่ได้ ในการกระทำของตน

ตรงนี้เราก็มาสนใจด้วยการกระทำของพวกเรา เราทำอะไรแล้วมันจะมีความสุขเกิดขึ้นติดตามมา อื้อ! เราจะทำยังไง หรือเหมือนคนทำบุญทำทานการกุศล ทำแล้วมี

ความสุขใจ ว่าเราได้ที่พึ่งของตน คนดูแลซึ่งกันและกัน เจ็บป่วย ก็เป็นบุญเป็นกุศล ให้คนอื่นมีความอบอุ่นมีความสุข ช่วยคนอื่น อย่างนี้

บัดนี้เรามาทำตนเอง ฝึกฝนอบรมตนเองให้มีคุณงามความดีเกิดขึ้น เหมือนเราไม่เคยได้ทำบุญมาก่อน เราก็เริ่มทำบุญ เราไม่เคยรักษาศีล ควบคุมตนเองด้วยกายวาจาใจ เราก็มาพยายามรักษาศีลดูแลตนเอง ปรับปรุงตนเองอยู่อย่างนี้ให้เป็นผู้มีศีล **อันนี้เป็นเรื่องที่พวกเราจะมาดูตนเอง ควบคุมตนเองเพื่อจะทิ้งซึ่งเรื่องของทางภายนอก มามองดูตนเอง** ว่าการกระทำของพวกเราทุก ๆ วัน หรือทุกเวลาก็ดี เราต้องดูไปเรื่อย ๆ ทำอะไรทุกอย่าง สังเกตไปเรื่อย ๆ ว่ามันถูกหรือผิด

นี่! เราจะจับผิดตนเองว่าเราทำอะไรมันผิด จะเห็นอะไรที่มันผิด เราจะได้ละทิ้ง อะไรที่เราทำแล้วมันถูก เราจะได้ปฏิบัติตาม เขาเรียกว่ามาฝึกกายของพวกเรานี่เอง ฝึกกายของเราเพื่อจะให้มันดำเนินไปในทางที่ชอบ เพื่อจะให้ตั้งตนไว้ในทางที่ชอบ ในทางที่ถูกต้อง เพื่อจะได้ไม่เกิดทุกข์ขึ้นตามมาภายหลัง เรียกว่าทุกข์จะไม่ติดตามมา ถ้าหากเราทำในทางที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมได้ ความทุกข์ก็ย่อมไม่เกิดติดตามมาในทีหลัง ไม่กระทบกระเทือน ไม่เป็นผลสะท้อนย้อนมาให้เกิดทุกข์ เพราะอะไร เพราะมันทำถูกนี่เอง

ตรงนี้แหละ เราไม่มีที่อื่นแล้ว **เราต้องฝึกสติปัญญาของเรานี่แหละเพื่อเป็นเครื่องตัดสิน เพื่อเป็นเครื่องตรวจตราดูการกระทำของตนเอง** ตรงนี้เราไม่ต้องไปดูคนอื่น เพราะว่าเรากระทำถูกต้องนี่เอง

เหตุฉะนั้นเมื่อหากเราควบคุมดูแลในการกระทำของตนเองได้ **เราก็มาพินิจพิจารณาจะควบคุมในการพูดของพวกเรา ควบคุมดูแลในการพูด** เราพูดอยู่ทุกวันนี้ มันพูดถูกหรือพูดผิด เรามาพินิจพิจารณาการพูดของเรา ถ้าหากเราขาดสติสัมปชัญญะ ก็พูดผิดได้ง่าย ๆ

อันเขาพูดผิด อื้อ! ด่ากันอยู่ทุกวันนี้ ใช้คำหยาบโลนต่าง ๆ ทำให้เจ็บจิตเจ็บใจกัน โกรธเกลียดเคียดแค้นกันอยู่ทุกวันนี้ ก็เพราะออกมาจากคำด่า ทำไมเขาจึงด่ากัน ใช้คำหยาบ ๆ กับเพื่อนกับฝูง กับพี่กับน้อง กับพ่อกับแม่ กับลูกกับหลาน อะไรต่าง ๆ ทำไมจึงใช้คำหยาบโลนอย่างนั้นออกมาใส่ซึ่งกันและกัน

ถ้าเรามาพูด ทำไมเราจึงไปพูดแต่คนอื่น ทำไมเราจะไปเห่าแต่คนอื่นเหมือนกับสุนัขกับหมา กับอะไรต่าง ๆ ไปเห่าแต่คนอื่น บ๊อก ๆ เหมือนหมา นั่นมันเห่าเห็นไหม มันเห็นคนมันก็เห่าคน เห่านั่นนี่ ถ้าทำท่าทางมันก็ยิ่งเห่า เกิดขึ้นก็เหมือนบุคคลอื่นกับเรา เมื่อเขามาว่าอย่างนั้นอย่างนี้ เขาติฉิน

นินทาติเตียนต่าง ๆ ว่าอย่างโน้นอย่างนี้ไม่ดีอย่างโน้นอย่างนี้ ใช้คำหยาบต่อกัน ไปเห่าเขา เห่ากันอยู่นั่น เห่าแต่คนอื่นอยู่นั่นแหละเห็นไหม

เมื่อมันเห่าแต่คนอื่น มันเกิดเรื่องเกิดราววุ่นวายเกิดขึ้น มีความทุกข์เกิดขึ้น เพราะไปจับผิดแต่เขา ว่าแต่เขาไม่ดีนะ มีแต่ว่าแต่นินทาเขาเฉย ๆ ไม่ดูตนเอง ไม่นินทาตนเอง ทั้ง ๆ ตนเองก็ไม่อยากให้คนอื่นนินทา แต่เราก็ไปหานินทาคนอื่น ไปใช้คำหยาบต่าง ๆ กับคนอื่น แล้วมันดีไหมอยู่กับพี่กับน้อง กับสามีภรรยาลูกหลาน กับเพื่อนกับฝูง ไม่ว่าภิกษุสามเณรก็ดี ญาติโยมก็ดี ถ้ามันเป็นอย่างนั้นแล้วมันวุ่นวายไหม มันเกิดทุกข์ไหม มันดีไหม นี่! อย่างนี้ละดูดี ๆ

แล้วมาดูซิ นั่นเป็นสิ่งดีหรือสิ่งไม่ดี และโลกนี้มันชอบไหม มันไม่ชอบ เราก็ไม่ชอบ ทำไมเราเป็นอย่างนั้น เขาก็ไม่ชอบอย่างนี้แหละ การด่าจึงว่ามันเป็นคำหยาบ เป็นคำที่สัตว์โลกไม่ชอบ แม้สัตว์เดรัจฉาน เป็นหมา เป็นโค เป็นกระบือ เป็นไก่ เป็นสัตว์ต่าง ๆ เราด่ามันนั้นมันแสดงอาการที่ไม่พอใจ

หมามันก็รู้ เราด่ามันน่ะ มันหางตกหูตกไปหมด เหงาไปหมดเลย มันไม่ชอบ หมาน่ะ โค กระบือ ไปด่ามัน มันก็ไม่ชอบ ไก่มันก็รู้จัก ทำจะโกรธจะเกลียดไปด่ามัน มันก็ไม่ชอบทั้งนั้น มันรู้ สัตว์มันรู้เหมือนกัน ถ้าเราไปด่าลิง มันก็ยิ่งไปกันใหญ่เลยนะ

แล้วไปด่าคนน่ะบัดนี้ ไปด่าคำหยาบต่อคน แม้สามีภรรยาขาดสติก็ต้องด่ากัน ลูกเต้าด่ากัน เพื่อนฝูงด่ากัน ถึงทุบถึงตีกันเมื่อเมาเหล้าเมายามา เกิดขึ้น บางทีก็ไม่เมา แต่ก็ยังด่าพูดคำหยาบต่อกันได้ คนเรานี่!

พี่ ๆ น้อง ๆ อยู่บ้านเดียวกันยังผิดเถียงกันเกิดขึ้น พ่อแม่ก็ดี สารพัดเกิดขึ้น มันวุ่นวายเกิดขึ้น เพื่อนฝูงในหน่วยงานต่าง ๆ

นี่คำอย่างนี้ มันเป็นคำที่โลกมันไม่ชอบ แต่มันก็พูดให้กันได้ เพราะอะไร เพราะขาดสติสัมปชัญญะ มันไปมองแต่คนอื่นหมด มันไม่มองดูตนเอง มันผิดหรือถูก คำพูดของตนเอง

การที่เราจะใช้สติสัมปชัญญะควบคุมดูแลจิตใจของพวกเรา ควบคุมคำพูดของพวกเรา เพื่อให้ ว่าเราพูดสิ่งนี้มันถูกไหม จะให้ไตร่ตรองให้ถี่ถ้วนก่อนจึงพูด พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนอย่างนั้น

แต่อย่างไรก็ตามเราก็พูดผิดกันมาเรื่อย ๆ เพราะเราขาดสติสัมปชัญญะ เรายังคุมไม่ได้ เราก็ไม่ต้องเสียใจอะไร ที่มันผ่านมาแล้วเป็นอดีต บัดนี้อนาคตต่อไปข้างหน้าเราจะได้เตรียมตัวฝึกสติสัมปชัญญะของพวกเรา เพื่อจะได้แก้ไขตนเอง ในคำพูดของตนเองนั้น ว่าพูดไปแล้วแล้วมาเสียใจว่า บางคนโอ๊ย! ไม่น่าจะพูดก็ยังมาพูดด่าว่าเขา ไม่น่าจะด่า ไม่น่าจะ

นินทาอะไร ระลึกได้ทีหลังอย่างนี้ เรารู้ตามหลังก็ยังดีกว่าคนไม่รู้

คนรู้ตามหลังว่าเราพูดไปไม่ดีไปแล้ว เสียไปแล้ว ไม่ดี เราก็ต้องแก้ไขตนเอง มามองตนเองนี่ว่า เออ! มันพูดไม่ดี **เขาเรียกว่าตนยังมีสติตามหลังมา** เพราะมันไม่ดีแล้วจะได้แก้ไขข้างหน้าต่อไป

บัดนี้เราจะแก้ไขข้างหน้า เราจึงฝึกสติ ให้ระลึกเร็วรู้เร็ว ไตร่ตรองใคร่ครวญก่อนจะพูดอะไรลงไป ตรงนี้แหละเราฝึกกันตรงนี้ ถ้าเราไตร่ตรองถี่ถ้วน รู้จักเหตุจักผล พูดออกไปนี้มันจะกระทบกระเทือนเขาไหม พูดออกไปนี้มันจะเป็นคำหยาบไหม จะทำให้เขาเจ็บจิตเจ็บใจไหม ทำให้เขาเสียหายบ้างไหม ตรงนี้ไตร่ตรองใคร่ครวญให้ถี่ถ้วนก่อนแล้วจึงพูด นี้เราฝึกเอา ไม่มีใครจะดีมาตั้งแต่แรกเกิดออกจากท้องแม่ เราต้องมาฝึกฝนอบรมเอาใหม่

พระพุทธองค์จึงทรงแนะนำตักเตือนให้ฝึกหัดดัดตนเอง แก้ไขที่ตนเอง อย่าเพิ่งไปแก้ไขคนอื่น พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนอย่างนั้น เหตุฉะนั้นพวกเราก็ตั้งใจที่จะฝึกฝนอบรมสติปัญญาของตน ให้ระลึกเร็วรู้เร็ว พอเราจะพูดต้องบังคับเอาไว้ อื้อ! พูดออกไปนี่มันจะไม่ดีนะ พูดออกไปนี่มันจะเกิดเรื่องนะ พูดออกไปแล้วมันจะกระทบกระเทือนคนอื่นนะ อะไรหลายอย่างอย่างนี้ ท่านจึงให้พูดคำที่เป็นสุภาษิต **เป็นคำพูดที่ไพเราะ**

เสนาะหู ไม่ว่าจะเป็นคำที่เราชอบหรือไม่ชอบก็ตาม ว่าคำนี้เป็นคำไพเราะที่จะจูงใจให้บุคคลที่จะอยู่ด้วยกันมั่นคงได้ อยู่ด้วยกันไม่กระทบกระเทือนกัน จึงได้เลือกสรรหาคำพูดไม่ให้เป็นผรุสวาท คือเราไม่พูดคำหยาบนั่นเอง

เหตุฉะนั้น พวกเราท่านทั้งหลาย การพูดจาปราศรัยอยู่ด้วยกัน แม้กระทั่งพระภิกษุสามเณร แม้คณะศรัทธาญาติโยมก็ดี ท่านสาธุชนทั้งหลาย เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด การพูดคุยกันเพราะเราอยู่ด้วยกัน เพราะเราอยู่คนเดียวไม่ได้ เราอยู่ในโลกนี้ต้องอยู่ด้วยกันหลายคน พระภิกษุสามเณรก็ต้องมีเพื่อนมีฝูงมีสหธรรมิกอยู่ด้วยกัน ญาติโยมก็มีเพื่อนมีฝูงก็ดี อยู่ด้วยกันทำงานร่วมกันในครอบครัวก็ดี หรือหน่วยงานต่าง ๆ **การพูดจาปราศรัยที่เราไม่ได้มีสติควบคุมดูแล ที่เขายุ่งเหยิงอยู่ทุกวันนี้ทะเลาะเบาะแว้งกันต่าง ๆ ก็เรื่องการพูดนี่แหละเป็นเรื่องต้นเหตุ** เป็นเรื่องสำคัญที่สุด

เหตุฉะนั้นเราก็มาพากันฝึกฝนอบรมสติสัมปชัญญะของพวกเรา เพื่อจะได้แก้ไขคำพูดของตนว่าอะไรถูกอะไรผิด อะไรควรพูดหรือไม่ควรพูด คือตั้งหลักใหม่ ไม่ต้องเสียใจอะไร มันขาดไปแล้ว ที่มันเสียไปแล้ว เหมือนเราพูดไม่ดีมันเสียไปแล้วก็แล้วไปเสีย มาตั้งหลักใหม่ ไม่ต้องค้นคืนมา ใครไม่ต้องค้นเรื่องเก่าขึ้นมา มันจะให้ผ่าน เรื่องอดีตต้องตัดปล่อยไปเลย

มาตั้งหลักทำใหม่ เหมือนบุคคลทำผิดแล้วก็มาแก้ตัวใหม่เพื่อจะให้มันถูก มันมีแค่นี้ที่จะแก้ไขเรื่องกรรมต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนา

บัดนี้**เรามาฝึกสติปัญญาของเรา จะมาควบคุมดูแลจิตใจของพวกเรา** เราฝึกฝนอบรมเรื่องสมาธิกันมานมนานพอสมควรแล้ว อื้อ! บัดนี้จิตก็พอจะรู้จักว่าเรื่องจิต **เรื่องความคิดของจิต** การที่เราคิดขึ้นมาในจิตใจของพวกเรา บางคนอาจจะคิดอิจฉาพยาบาทอาฆาตจองเวรคนนั้นคนนี้ คิดไม่ดีไม่งามต่อกันเกิดขึ้นมาได้ ทั้งผู้หญิงผู้ชาย หรือภิกษุสามเณรก็ดี เมื่อคิดขึ้นมาแล้วจิตใจมันเศร้าหมอง ก็ต้องรู้จักว่าความคิดของตนเองนี้มันปรุงมันแต่งขึ้นมา มันคิดขึ้นมานี้ มันคิดไม่ดีพยายามจะแก้ไขในทางไม่ดี คิดแล้วมันมีความกังวล มันไม่สงบมันมีความทุกข์เกิดขึ้น

เราต้องมีสติปัญญาเพื่อจะแก้ไขเพื่อตักเตือนจิตใจของพวกเรา ในความคิดของพวกเรา เราต้องดูแก้ไขตนเองนั่นแหละ ไม่ต้องแก้ไขจิตของคนอื่น เพราะความทุกข์ความสุขเกิดอยู่ที่ตนเอง เราทุกข์ใครจะมาแก้ไขให้ได้ เราสุขก็เป็นเรื่องของเรา ที่จะรับผลของเรา เหตุฉะนั้น พวกเราต้องพากันฝึกสติปัญญานั้นให้มากขึ้น ระลึกเร็วรู้เร็วให้มากขึ้น ความคิดเจ้าของคิดขึ้นมา (ตนเองคิดขึ้นมา) เอ๊! มันจะไม่ดีนะ มันเคย

คิดเรื่องอย่างนี้ เราจะได้ระงับความคิดของตนเอง ควบคุมดูแลจิตใจของพวกเรา เพื่อให้ใจของพวกเรานั้นคิดไปในทางที่ดีอย่างเดียว

เหตุฉะนั้นทุกคนมันก็คิด เคยคิดบ้างไหม มันต้องมีหรือก เป็นเรื่องของกิเลส กิเลสยังไม่หมดจากดวงใจ มันต้องคิดไม่ดีกับคนอื่น คิดอิจฉาพยาบาทอาฆาตจองเวรคนอื่นได้ คิดไม่ดีไม่งาม คิดเอารัดเอาเปรียบสารพัด คนเราส่วนมากในโลกนี้มันเป็นอย่างนี้เอง

เหตุฉะนั้นพระพุทธองค์จึงทรงสั่งสอนให้คนฝึกสติสัมปชัญญะ เป็นธรรมที่มีอุปการะมากที่สุด จะทำกิจการงานทุกอย่างข้างนอกก็ต้องอาศัยสติสัมปชัญญะ การที่จะฝึกฝนอบรมด้านจิตใจก็ต้องอาศัยสติสัมปชัญญะ การจะควบคุมดูแลจิตใจของเจ้าของ (ของตนเอง) จิตใจให้อยู่ในขอบเขตของศีลธรรม ก็ต้องฝึกสติสัมปชัญญะ คือ ตัวของปัญญา ก็เพราะเขารู้จักดีจักชั่วรู้จักถูกรู้จักผิด ตรงนี้แหละที่เรายังไม่มีสติปัญญาแก่กล้า เราก็ต้องปฏิบัติตนเองปรับปรุงตนเองพัฒนาตนเองเพราะตนเองนั้น ยังไม่ดี จึงยังไม่มีความสุข ยังมีความวุ่นวายหรือความทุกข์อยู่

แต่ภิกษุสามเณรก็ดี อุบาสกอุบาสิกาก็ดี แม้ทั้งตัวผู้เทศน์เองก็ดี ทำอยู่ทุกวัน ศึกษาอยู่ทุกวันปฏิบัติอยู่ทุกวัน ก็

ยังได้แค่นี้ แต่พยายามอยู่ตลอด บัดนี้ญาติโยมก็ต้องพยายามเหมือนกัน ภิกษุสามเณรก็พยายาม ถ้าหากพระภิกษุสามเณรองค์ใดมีสติปัญญาว่องไว เฉลียวฉลาด รู้เท่าทันเหตุการณ์ทั้งการทำการพูดการคิดของตนเองได้ พระภิกษุสามเณรองค์นั้นก็จะเกิดความร่มเย็นเป็นสุขแก่ตัวเอง

ญาติโยมก็เหมือนกัน ถ้ามีสติปัญญารวดเร็ว ระลึกเร็ว รู้เร็ว ทั้งการทำอะไร ควบคุมดูแลในการทำได้ ควบคุมดูแลในการพูดได้ ควบคุมดูแลในการคิดได้ ให้มันไปในทางที่ถูกตามทำนองคลองธรรมหมด อื้อ! เพราะเหตุนั้นความสุขก็จะเกิดขึ้นกับคณะศรัทธาญาติโยม ผู้เป็นนักปฏิบัติทั้งหลาย

เราไม่ได้ไปนินทาไปเห่าไปว่าให้ใครอย่างโน้นอย่างนี้ ไม่นินทาใครหรอก มันไม่มีหรอก มันไม่อยากทำแล้ว ถ้ามันรู้จักว่าอะไรดีอะไรไม่ดีเกิดขึ้น ตรงนี้แหละ เราต้องฝึกฝนอบรมเพื่อจะให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข ตามที่พวกเราพากันปรารถนาอยู่ อยากมีความสุขอยู่ในปัจจุบันนี้ เราต้องฝึกฝนอบรม ถ้าไม่ฝึกฝนอบรมแล้วไม่มีใครฝึกฝนอบรมได้ อื่อ! เราไม่พินิจพิจารณาแล้ว ไม่เพิ่มพูนบุญญาบารมีของตนฝึกฝนให้แก่กล้าขึ้น เราจะได้ยังไง

พระพุทธองค์จึงตรัสว่า “**สตินทรีย์**” สติเป็นใหญ่ในการระลึก อื้อ!

บัดนี้เรา เมื่อไหร่เราจะได้เป็นสติพลังในการระลึกได้เร็ว มีพลัง สามารถมีพลังเหมือนกับคนวิ่งเร็ว วิ่งเก่งกว่าเขา ก็คือ เหมือนคนระลึกเร็ว คนมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ สามารถมีพลังอย่างนั้น เรียกว่ามี**สติพลัง**

บัดนี้**ปัญญาพลัง** เมื่อไหร่เราจะมีปัญญารอบรู้ในกองสังขาร รอบรู้เท่าทันเหตุการณ์ทุกอย่างที่เราทำ เราพูด เราคิดเกิดขึ้น ตรงนี้ ถ้าเมื่อเรามีปัญญาพลังเกิดขึ้นเมื่อไหร่ เมื่อนั้นเราจะต้องแก้ไขตนเองได้อย่างแน่นอน คนฝึกฝนอบรมจิตใจไม่สงบเป็นสมาธิอยู่ทุกวันนี้ ก็เพราะขาดสติสัมปชัญญะ ขาดปัญญานั่นเอง จึงไม่สามารถควบคุมดูแลจิตใจของตนเองให้เป็นสมาธิได้

แต่อย่างไรก็ตามที่เทศน์ให้ฟังอยู่วันนี้ ก็คือเราจะ**ฝึกสติ**นั้นให้มาก เพื่อจะได้มีสติสัมปชัญญะ

พระพุทธองค์จึงตรัสถาม ภิกษุทั้งหลายก็ดี เมื่อไปเจริญเมตตาภาวนาในป่าในเขาในถ้ำก็ดี แล้วเมื่อกลับคืนมานมัสการพระผู้มีพระภาคเจ้า พระพุทธองค์จึงทรงตรัสถาม ภิกษุทั้งหลาย "ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย **อินทรีย์ห้า**ของพวกเธอแก่กล้าหรือยัง" พระพุทธองค์ทรงตรัสถามอย่างนั้น พระภิกษุองค์ไหนที่รู้ตัวว่าสติยังไม่ดี สัมปชัญญะไม่ดี ก็จะตอบว่า "ยังไม่แก่กล้าพระเจ้าข้า ยังขาดสติอยู่ ยังขาดปัญญาอยู่"

พระพุทธองค์ก็ทรงรู้ รู้อยู่แล้ว แต่พระพุทธองค์ก็ตรัสถาม องค์ไหนกิเลสได้เบาบางแล้วก็ค่อยยังชั่ว ก็ยังดีมีสติเร็วขึ้น มีปัญญาเร็วมากขึ้นตามลำดับที่ท่านจะได้บรรลุธรรม ถ้าหากองค์ไหนท่านได้สำเร็จมรรคผลแล้ว ได้เป็นพระอรหันต์แล้ว เป็นผู้สิ้นทุกข์แล้ว เรียกว่ามีสติสัมปชัญญะแก่กล้า ท่านก็พูดได้บอกได้ว่าสติสัมปชัญญะแก่กล้า **เรียกว่าอินทรีย์ห้าสมบูรณ์** ก็เรียกว่าสตินทรีย์มีศรัทธาเต็มเปี่ยมอยู่ตลอด

บัดนี้**ศรัทธาพลัง** มีพลังตลอด ศรัทธานั้น มีความเชื่อถือ มีความเลื่อมใส มีพลังที่จะทำความดีได้อย่างเต็มที่ อยู่เต็มสมบูรณ์แล้ว ทำมาแล้ว

วิริยะพลัง ก็จะมีความเพียร ท่านมีความเพียรอย่างเหนียวแน่น ท่านไม่ลดละปล่อยวาง ไม่มีความขี้เกียจขี้คร้านอะไร ท่านทำอยู่ ยืนเดินนั่งนอน ทำ ทำ ทำอยู่ทุกอิริยาบท ท่านหลับท่านตื่นขึ้นมาท่านก็ทำอยู่อย่างนั้น ก็เรียกว่าวิริยะพลัง เกิดขึ้น

บัดนี้**สติพลัง** ท่านมีสติควบคุมตนเองอยู่ตลอด นี่สติพลัง คือมีสติควบคุมการกระทำของตนเองอยู่ทุกอิริยาบถ

เมื่อมีสติเป็นพลังแล้วก็มี**สมาธิพลัง** สมาธิ จิตใจของท่านทำไมท่านเหนียวแน่น จิตใจของท่านทำไมเป็นสมาธิหนักแน่นมั่นคง ไม่ง่อนแง่นคลอนแคลน เขาเรียกสมาธิพลัง ไม่ง่อนแง่นคลอนแคลน ไม่หวั่นไหว จิตใจไม่ "รั่วไหล" คือจิตใจไม่วิ่งไปตามกระแสอารมณ์ ไม่ว่าคนจะด่าจะพูดอะไร จิตใจ

ไม่ออกไปรบกวนกับคนอื่น นิ่งสงบอยู่ ก็เพราะมีสมาธิพลัง

บัดนี้เมื่อปัญญาพลัง นั้นแก่กล้า ท่านรอบรู้อยู่ตลอด อะไรจะเกิดขึ้น อะไรตั้งอยู่ อะไรดับไป ท่านก็รอบรู้อยู่ตลอด ในกองสังขารทั้งหลาย

ถ้ารอบรู้ชัดเจนขึ้นเรียกว่าพลังของท่านสมบูรณ์ จึงเรียกมาแต่ต้นว่าศรัทธาพลัง วิริยะพลัง สติพลัง สมาธิพลัง ปัญญาพลัง ก็สมบูรณ์และแข็งแรงหมด ถ้าอย่างนี้ก็แข็งแรงแข็งแกร่งเช่นเดียวกัน ถ้าบุคคลใด มีร่างกายแข็งแกร่งอย่างสมบูรณ์นั้น จะยกจะถืออะไร จะแบกจะหามอะไร จะไปที่ไหน จะทำอะไรได้คล่องตัวดีมาก ก็ฉันนั้นเหมือนกัน เหมือนบุคคลไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ ร่างกายแข็งแรง ไม่กังวลกับร่างกายเลยเพราะร่างกายแข็งแรง คิดดูซิพวกเราท่านทั้งหลาย

พระพุทธองค์จึงทรงสั่งสอนให้ฝึกฝนอบรมเรื่องอย่างนี้ เมื่อไหร่สติปัญญาของพวกเรามันแก่กล้าแล้ว มันมีพลังสมบูรณ์ เราจึงจะได้เห็นธรรม ได้ดวงตาเห็นธรรม จึงจะได้เห็นความสุขเกิดขึ้น ก็เรียกว่าบุคคลนั้นมีสติปัญญาขัดเกลากิเลสภายในตนเอง ฝึกฝนอบรมตนเองได้ แต่ได้ตามความปรารถนาที่ฝึกเอาไว้

เหตุฉะนั้น บุคคลที่มีความสุขใจ มีความแช่มชื่นเบิกบานรื่นเริงอยู่ทั้งกลางวันกลางคืนนี้ พระอริยะเจ้าทั้งหลาย ที่เรายัง

ไม่ได้เป็นพระอริยะเจ้าเหมือนอย่างท่าน ที่ท่านพ้นทุกข์ไปแล้ว ไม่รู้ท่านจะสุขแค่ไหน หรือว่าท่านอยู่ยังไง ความเศร้าหมองของจิตใจไม่มี เหมือนพระจันทร์วันเพ็ญเช่นวันนี้ ถ้าไม่มีเมฆพลาหกมาปิดบังแล้ว ใครมองก็เย็นตาเย็นใจ ทำไมเรียบร้อย ทำไมแช่มชื่นเบิกบาน ทำไมอยู่เหมือนสบายตลอด ไม่มีง่วงมีเหงา ไม่มีซบเซาอะไร เป็นอย่างงี้ ก็เหมือนเราดูดวงพระจันทร์ที่ไม่มีเมฆปิดบังก็ฉันนั้นเหมือนกัน

เราคิดดู ครูบาอาจารย์ต่าง ๆ หลวงปู่ต่าง ๆ ที่ท่านแก่เฒ่าชราแล้วนั้น ท่านพูดยิ้มแย้มแจ่มใส แช่มชื่นเบิกบาน ฟันก็ไม่มี คางบ๋ำ ๆ บิ๋ม ๆ ไปหมด ก็ยังแช่มชื่นรื่นเริง ตาแช่มชื่นอะไร ร่างกายเหี่ยวแห้งแค่ไหน ใจของท่านนั้นมีความสุขอย่างไร อย่างนี้แหละเราไปกราบไปไหว้ครูบาอาจารย์หลวงปู่ทั้งหลายที่ท่านได้ฝึกไว้แล้ว เพราะใจท่านมีความสุข ตรงนี้มีพลังอย่างเต็มที่แล้ว

พวกเราท่านทั้งหลาย ยังหนุ่ม ๆ น้อย ๆ ก็ยังหน้าเหี่ยวหน้าแห้งอยู่ ยังหน้างอหน้าเศร้าหมองอยู่ ยังไม่ชุ่มชื่น ก็เพราะกิเลสที่มันปิดบังจิตใจของพวกเราเหมือนกับเมฆนี่แหละ ส่องแสงสว่างไม่เต็มดวงหรอกนะพระจันทร์ เพราะเมฆปิด จิตใจก็ถูกกิเลสปิด ความโลภ โกรธ หลง ปิดเอาไว้ ก็เลยเศร้าหมองใจเศร้าหมอง ก็หมองมาทางใบหน้าข้างนอกด้วย

ถ้าไม่เชื่อก็ดูคนกำลังโกรธกำลังเกลียดกำลังทุกข์อยู่ **มันเศร้าหมองหรือไม่เศร้าหมอง** ดูเอาตนเองนั่นแหละ เมื่อมันโกรธมันเกลียดหรือมันเศร้าหมอง ใจไม่แช่มชื่น ไปดูกระจกดู ส่องดูแล้วมันจะสวยไหม มันจะแช่มชื่นไหม หรือมันจะเหงานี่มันจะเศร้าหมอง เราก็มองเห็นโทษมันอย่างนี้สิ เพราะเราไม่อยากเศร้าหมองอย่างนั้น เราก็เลยพัฒนาปรับปรุงแก้ไขตนเองด้วยสติปัญญา ปรับปรุงตนเองเพื่อจะให้ได้รับความร่มเย็นเป็นสุขเกิดขึ้น ใครเล่าได้ ก็ตนเองนั่นละเป็นคนได้

เหตุฉะนั้น พระพุทธองค์จึงทรงสั่งสอนให้ฝึกฝนอบรมตนเอง แก้ไขตนเองปรับปรุงตนเอง สำรอกกิเลสออกจากตนเองด้วยกายวาจาใจของตนเอง ตรวจตราอยู่ตลอด นี่เป็นงานที่นับว่าเป็นงานหนัก

ถ้าพูดถึงงานปฏิบัติ เป็นงานหนัก ไม่เหมือนงานข้างนอก เขาเรียกงานภายใน การฝึกฝนอบรมจิตใจการฝึกฝนอบรมตนเป็นงานหนัก เพราะมันไม่เห็น ไม่เห็นความผิด มันไปเห็นความผิดแต่ข้างนอก แต่คนอื่น

มันไม่ดูตนเองไม่ได้ เหมือนเราดูขนตา เราดูทั้งวันเลยดูไป...มันก็ยังมองไม่เห็น เห็นขนตาเจ้าของนั่น มันอยู่ใกล้ ๆ ลูกตา แต่มันมองไม่เห็น เหมือนกับเรามองดูตัวของเราไม่เห็นมองดูการพูดของเราไม่เห็นว่ามันผิด มองดูจิตใจที่เราคิดอยู่

ไม่เห็นว่ามันคิดผิด ตรงนี้เป็นตัวที่สำคัญที่สุด เราปฏิบัติฝึกหัดอบรมตนเอง

แล้ว แต่เราอย่าไปเสียใจเถอะ อย่าไปหงุดหงิด บางคนนี่แหม! กายก็คุมไม่ได้ หลงทำ พวกปากนี่ ก็หลุดออกไป แต่คุมก็ไม่ฟัง ใจมันคิดไป คุมก็ไม่ได้ จะทำอย่างไร นี่! อย่าไปเสียใจ ก็ขอให้พากันตั้งใจฝึกสติสัมปชัญญะของตนเอง คือสติ-ความระลึกได้ สัมปชัญญะ-ความรู้ตัว หรือปัญญานั่นเองตัวสัมปชัญญะ รอบรู้ให้ทันและจะค่อยเป็นค่อยไป **ค่อย ๆ แก้ไขไปเรื่อย ๆ เมื่อเราปรับปรุงแก้ไขไปเรื่อย ๆ ไม่หยุด มันก็จะได้รับผลเกิดขึ้นตามการปฏิบัติของตน**

การที่ตนเองขยันมีความเพียรแก้ไข ไม่เหลือวิสัย พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนเอาไว้ เมื่อบุคคลใดปฏิบัติอยู่ ขวนขวายอยู่ มีความเพียรอยู่ ก็ไม่เหลืออำนาจที่บุคคลนั้นจะมีความเพียรพยายาม ที่จะทำให้ตนเองบริสุทธิ์ได้ พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้านั้น พระพุทธองค์สอนสิ่งที่ควรรู้ควรเห็นตามตรองเห็นได้จริง ตามที่พระพุทธองค์ตรัสสอนเอาไว้ ถ้าอย่างนั้นพระสาวกทั้งหลายจะเห็นหรือ ครูบาอาจารย์ปฏิบัติมาท่านจะเห็นหรือ เราต้องมุ่งดูครูบาอาจารย์อย่างนั้นแหละ เมื่อตัวเรายังไม่ถึง เราก็มอง เอ๊ะ! ครูบาอาจารย์ท่านยังทำได้ มันก็ต้องสามารถทำได้สิ

เราก็ไปอ่อนแอท้อแท้ขี้เกียจเดินจงกรม ขี้เกียจนั่งภาวนา ขี้เกียจพินิจพิจารณา ขี้เกียจอบรมตนเอง ปรับปรุงตนเองเฉย ๆ นี่ เราก็ด่าตนเองนี่แหละ ไม่ต้องไปเห่าคนอื่น เห่าตนเองด่าตนเองนี้แหละ ว่าตนเองนี้ยังไม่ดี ก็เลยปรับปรุงตนเอง เมื่อปรับปรุงตนเองอยู่บ่อย ๆ ก็เลยจะได้รับผลเกิดขึ้น ได้รับความสุขเกิดขึ้นแก่ตน โอ! จึงจะรู้จักว่าเป็นของที่ทำยากมาก ครูบาอาจารย์หลวงปู่ทั้งหลาย ท่านบอกว่าเป็นของที่ทำยากมากจริง ๆ นะลูกหลานนะ รีบตั้งใจทำจริง ๆ ท่านว่า บางองค์ท่านว่า "อยู่ฟากตาย"

ถ้าพูดอย่างนี้น่ากลัวนะ "อยู่ฟากตาย" กลัวจะต่อสู้กับกิเลส สำรอกกิเลส แก้ไขกิเลส **กิเลสมันจะเอาเราตายอยู่ตลอดเลยทีเดียว เรายอมแพ้มันตลอดเลย แพ้มันตลอดเลยนะ** อื้อ! แพ้มันตลอดเลย เมื่อไหร่เราจะชนะมัน กิเลสนี่ เมื่อไหร่เราจะแก้ไขมันได้ นี่! เราไม่ชนะมันสักที มีแต่มันชนะจิตใจของพวกเรา **เหตุฉะนั้นพวกเราจะเอาชนะ เราก็ต้องต่อสู้**

ถ้ามาต่อสู้เราก็ต้องสร้างสติปัญญาพวกเราให้แก่กล้า ให้มีพลัง เราจะได้เครื่องมือของเราที่ดีมาแก้ไข ก็เหมือนเมื่อเมฆพลาหกมันปิดบังนี่แหละ ปิดบังดวงจันทร์อยู่ มันเป็นอย่างไรมันจึงจะออกไปได้ มันต้องมีลมมาพัด ลมมาพัดเมฆที่มันมืด ๆ นั้นออกไป เดี๋ยวมันมีเมฆอีก มันมีบาง ๆ ก็พอส่องเห็นสว่าง

ขึ้นมาบ้าง ลมมันก็มาพัดเมฆไปอีก เมฆมันก็ไหลไปอีก ยังมีเมฆเมฆบาง ๆ บ๊าง บาง บาง จนเกือบจะสว่างหมด แต่มันยังพอมัว ๆ อยู่ ยังไม่สว่างพอ พระจันทร์นั่น ต้องมีลมมาพัดเมฆนั้นออกไปหมดเกลี้ยงเลย มีแต่ท้องฟ้ากับพระจันทร์นั้นลอยเด่นอยู่ ฉันนั้น พระจันทร์จึงแจ่มใส ฉันใดก็ดี กิเลสก็เหมือนกันมันหยาบ ๆ ก็ต้องมีลมมาพัดมัน ก็คือสติปัญญาแก้ไข

บัดนี้แหละ สติปัญญาแก้ไขหยาบลงไป มันยังอย่างกลางกิเลสต้องแก้ไขเข้าไปอีก พิจารณาหาวิธีแก้ไข มันก็ลดน้อยถอยลงอีก เมื่อมันบาง ๆ อยู่ เมื่อไหร่เราจะมีสติปัญญาที่ละเอียดที่สุดมีกำลังที่สุด แล้วจะไปขัดเกลากิเลสให้ออกจากจิตใจของเราให้หมดสิ้นไป ใจของเราจึงจะบริสุทธิ์ เรียกว่าสร้างจิตใจให้บริสุทธิ์ เมื่อความบริสุทธิ์เกิดขึ้น จิตใจของเราจะได้แช่มชื่นเบิกบานมีอิสระอยู่ด้วยตนเอง ไม่มีอะไรรบกวน ท่านจึงว่าจิตรู้ได้ด้วยตนเอง จิตนิ่งสงบเป็นสมาธิอยู่ จิตเลยมีตัวเป็นตนของตนเองเป็นอิสระ ไม่มีอะไรทำให้เศร้าหมอง

อย่างนี้เราจะทำอย่างไร ตรงนี้เป็นเรื่องของพวกเราจะคิดเอาเอง และตั้งใจเอาเอง ไม่มีใครแก้ไขให้เราได้ เราต้องขยันหมั่นเพียร ทำตนเองแก้ไขตนเอง ปรับปรุงตนเองอยู่ตลอดเหลียวหน้าเหลียวหลัง เดินไปเดินมา ทำอะไรต่าง ๆ ก็คิดอ่านอยู่ตลอดเลย เพราะมันเป็นงานละเอียด **งานละกิเลสนี้เป็นงานละเอียดที่สุด**

เหตุฉะนั้นการบรรยายธรรม เรื่องมองดูตนเอง มาตั้งแต่ต้นจนอวสาน ก็ขอให้ทุกท่านน้อมนำไปพินิจพิจารณาระลึกตรึกตรอง ว่าสิ่งใดควรที่จะนำไปปฏิบัติฝึกหัดอบรมตนเอง ก็ยึดถือสิ่งนั้นไปปฏิบัติ สิ่งใดควรละควรปล่อยควรวางเสีย ก็ปล่อยวางเสีย และปฏิบัติไปในทางที่ดี จะมีความสุขความเจริญเกิดขึ้นแก่ตน สมกับพวกเรานั้นจะมาฝึกฝนอบรมตน ให้ตนนั้นได้ที่พึ่ง ได้มีความสุขเกิดขึ้น ดังความปรารถนา ก็ขอยุติการบรรยายธรรมไว้เพียงแค่นี้

คำอธิบายเพิ่มเติม

ดอกบัวสี่เหล่า อธิบายประกอบคำในหน้า 3

การจัดระดับเปรียบเทียบของคนเราที่เกิดมาอยู่ในโลกนี้ พระพุทธเจ้าตรัสสอนเอาไว้ว่า เหมือนกับกอบัวหรือต้นบัวที่เกิดอยู่ในผืนน้ำและโคลนตม

ธรรมดาของต้นบัวนั้น เมื่อเกิดขึ้นมาแล้วก็ย่อมมีดอก ออกเมล็ดสืบพันธุ์ต่อไปอีก ฉันใดก็ดี คนเรานั้นก็เหมือนกันฉันนั้นแล

ดอกบัวที่ 1 นั้น เปรียบเทียบกับคนเราบางบุคคลนั้น เป็นคนที่ว่าง่ายสอนง่าย สอนให้ละบาปความชั่วทั้งหลาย ก็ละบาปความชั่วได้ง่าย สอนครั้งหนึ่งหรือสองครั้งเท่านั้นเอง ไม่ละยากอะไร เมื่อสั่งสอนให้บำเพ็ญทำความดีด้วยกาย วาจา ใจ บุคคลนั้นก็ปฏิบัติตนของเขาได้ง่าย

จึงเปรียบเทียบบุคคลหมู่นี้ เหมือนเช่นกับดอกบัวที่เกิดขึ้นมาพ้นจากน้ำอยู่เมื่อถูกแสงพระอาทิตย์ส่องสว่างถูกดอกบัวนั้น ดอกบัวก็แย้มบานออกมาเต็มที่ฉันใดก็ดี บุคคลเราที่เกิดมาแล้วเป็นผู้ว่าง่ายสอนง่ายมีสติปัญญาดี ก็ฉันนั้นเหมือนกัน ฟังเทศน์ครั้งสองครั้งก็ได้บรรลุธรรม

ดอกบัวที่ 2 นั้น เปรียบเทียบกับคนเราบางบุคคลนั้น ก็

ต้องสั่งสอนหลายครั้งหลายหน ให้ละบาปความชั่วทั้งหลาย สอนหลายครั้งหลายคราก็รู้ขึ้นมาบ้าง ละได้บ้าง ละไม่ได้บ้าง ก็ปฏิบัติตนเองดีขึ้นมากว่าแต่ก่อนพอสมควร ดีมากขึ้น

จึงเปรียบเทียบบุคคลนี้ เหมือนเช่นกับดอกบัวที่เกิดขึ้นมาอยู่เสมอกับผิวน้ำ ยังไม่พ้นผิวน้ำ แม้จะมีแสงพระอาทิตย์ส่องสว่างในกลางวันนั้นก็ดี ดอกบัวที่อยู่เสมอผิวน้ำนั้น ก็ยังไม่แย้มบานออกมาได้ ก็ฉันนั้นเหมือนกัน เมื่ออยู่ต่อไปหลายวันคืนดอกบัวก็จะค่อย ๆ เจริญเติบโตโผล่พ้นน้ำขึ้นมาได้ ก็รอเวลาอีกต่อไป ก็เหมือนกับบุคคลเราในปัจจุบันนี้ ก็ปฏิบัติตนเองไปเรื่อย ๆ ก่อน ชาติหน้าก็จะได้มีสติปัญญาเพิ่มมากขึ้นจึงจะได้มีดวงตาเห็นธรรมที่หลัง เหมือนกับพวกเรา ๆ ท่าน ๆ ทั้งหลาย ปฏิบัติกันอยู่ในชาตินี้เอง

ดอกบัวที่ 3 นั้น เปรียบเทียบกับคนเราบางบุคคลนั้นเป็นคนที่สอนยากไปหน่อย เมื่อสั่งสอนให้ละบาปความชั่ว ทางกาย วาจา ใจ นั้น บุคคลนี้ไม่ยอมเชื่อฟังคำสั่งสอนใคร พระก็ดี นักปราชญ์ บัณฑิตก็ดี พ่อแม่ สั่งสอนก็ดี ไม่ยอมเชื่อเอาเลย แม้ลำบากมากไปหน่อย ผู้สั่งสอนก็เหนื่อยเหมือนกันนะ อันบุคคลว่ายากสอนยาก เหมือนกับบุคคลเราบางบุคคลอยู่ในปัจจุบันนี้แหละ ทุกคนก็พอมองดูเห็นมีอยู่ทั่วไป ทุกบ้านเมือง และประเทศต่าง ๆ

จึงเปรียบเทียบบุคคลกลุ่มนี้ เหมือนเช่นกับดอกบัวที่เกิดขึ้นมาจากโคลนเง่าบัวอยู่ในกลางน้ำยังไม่พ้นขึ้นมา ดอกบัวดอกนี้นั้น ก็มีอันตรายมากไม่รู้ว่าปลาหรือเต่าจะมากัดกินให้เสียหายตายไปก่อนเสีย เพราะว่าดอกบัวนี้อยู่ในน้ำ ก็อยู่ในที่มืดมีอันตราย จะมีการเจริญเติบโตใหญ่ขึ้นมาได้หรือไม่ในอนาคตภายหน้า ถ้าหากว่าดอกบัวดอกนี้ไม่มีปลาและเต่ามาทำลายและกัดกิน ดอกบัวก็จะค่อย ๆ เจริญเติบโตใหญ่ขึ้นไปพ้นผิวน้ำได้ แต่รอเวลานานหลายวัน หลายเดือนปี จึงเปรียบเทียบกับบุคคลนี้ แม้จะสอนให้เขาละบาปความชั่วทางกาย วาจา ใจ ยากลำบากเพียงใดก็ตาม นักปราชญ์ทั้งหลายทุกท่านก็ต้องอดทนสั่งสอนบุคคลนี้ไป แล้วแต่จะมีเวลาโอกาสอันควร ขอจงสั่งสอนเขาไปด้วยความเมตตาท่านเถิด สั่งสอนไปสอนมา มันก็ยังทำบาปมากอยู่ก็ตาม แต่เขาคนนี้ ก็จะยังมีความดีน้อย เป็นอุปนิสัยไปในชาติหน้าต่อไป

ดอกบัวที่ 4 นั้น ก็เปรียบเทียบกับคนเราบางบุคคลนั้นเป็นบุคคลที่ว่ายากสอนยากมากเหลือเกิน คำโบราณท่านกล่าวไว้ว่า ช้างเหลือขอ ถ้าเป็นลูกหลานใคร ก็เรียกลูกหลานว่ายากสอนยาก พ่อแม่สั่งสอนจนพ่อแม่ปากเปียก สอนทั้งกลางวันและกลางคืน เว้นจากนอนหลับเท่านั้นที่ไม่ได้สั่งสอน แม้พระจะเทศนาสั่งสอนให้รู้จักว่า ทำสิ่งนี้เป็นความดี เป็น

บุญกุศลเราควรกระทำ พูดอย่างนี้ คิดอย่างนี้ เป็นความดี เราควรปฏิบัติให้เกิดมีขึ้นกับตน บุคคลที่ว่ายากสอนยากมันก็ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งสอนเลย เมื่อพระสอนว่าไม่ควรทำสิ่งนี้ ไม่ควรพูดอย่างนี้ ไม่ควรคิดอย่างนี้ ไม่ดี ควรหาวิธีละปล่อยวางทิ้งเสีย บุคคลที่ว่ายากสอนยาก เขาก็ยังไม่ละความชั่วอันเป็นกรรมที่เป็นบาปนั้น เขาก็ยังกระทำบาปทางกาย ทางวาจา และทางจิตใจของเขาอีกต่อไปไม่หยุดตามเดิม

จึงเปรียบเทียบบุคคลเหล่านี้ เหมือนกับดอกบัวที่กำลังงอกออกมาจากโคลนตมที่เง่ากอบัว ก็มีอันตรายไม่ปลอดภัยจากปลาและเต่าจะมาทำลาย และกัดกินได้ง่าย ๆ จะมีอันตรายอยู่ตลอดเวลา จะเติบโตใหญ่ขึ้นมาได้หรือไม่ จึงเหมือนกับบุคคลที่ไม่รู้จักบาปไม่รู้จักบุญ ไม่รู้คุณ ไม่รู้จักสิ่งที่มีโทษ และสิ่งมีประโยชน์ หรือไม่มีประโยชน์ ก็ไม่มีสติปัญญารู้ได้เลย เหมือนกับบุคคลที่ตาบอดทั้งสองข้าง ก็ไม่เห็นอะไรเลย จะยืน เดิน นั่ง นอน ไปไหนมาไหน ก็มีอันตรายรอบตัว ก็ฉันนั้น

บุคคลชนิดนี้ เขาก็จะยิ่งกระทำบาป ทางกาย วาจา ใจมากขึ้นทุก ๆ วัน เราทุกคนก็จะพอมองเห็นได้ว่า บุคคลที่ว่ายากสอนยากนี้มีทุกบ้านทุกเมืองทุกประเทศในโลกนี้ ทำให้บ้านเมืองเดือดร้อนวุ่นวายไม่มีความสงบสุขอยู่ทุกวันนี้ ก็เพราะบุคคลเหล่าที่ 4 นี่เองเป็นเหตุ

ถ้าหากว่าท่านทั้งหลายที่เป็นนักปราชญ์บัณฑิต สั่งสอนอย่างไรเขาก็ไม่เชื่อฟังเลย ก็ปล่อยเขาไปตามยถากรรมของสัตว์โลกเท่านั้นเอง

เหตุฉะนั้นแล พระพุทธองค์จึงตรัสเอาไว้ว่า คนที่เกิดขึ้นมาอยู่ในโลกนี้ ย่อมมีอุปนิสัยต่างกัน มีสติ ปัญญา วิชาความรู้ มีน้อยบ้าง มีมากบ้าง ระดับต่าง ๆ กันดังได้กล่าวมานี้

เปรียบเทียบอีกอย่างหนึ่ง เหมือนกับนายสารถีฝึกม้าเทียมแอก

นายสารถีมาได้ถามพระพุทธเจ้าว่า พระสมณโคดมทรงสั่งสอนสาวกพุทธบริษัททั้งหลายนั้น ท่านสั่งสอนอย่างไร

พระพุทธองค์ก็ย้อนถามว่า พราหมณ์ เป็นนายสารถีฝึกม้าเทียมแอกเกวียนหรือ ใช่ไหม? ใช่ ถ้าเป็นนายสารถีฝึกม้าเทียมแอกนั้น ตนเองฝึกม้าเทียมแอกอย่างไร อาตมาก็สั่งสอนสาวกพุทธบริษัททั้งหลายเหล่านั้นเหมือนกัน

ม้าตัวที่ 1 นำไปฝึกเทียมแอก เพียงสองสามวันเท่านั้นก็เทียมแอกได้ดี

ม้าตัวที่ 2 ก็นำไปฝึกเทียมแอก ก็ต้องฝึกอยู่ห้าวันสิบวันก็เทียมแอกดีได้ ก็ยังไม่ดีเต็มที่ตามความต้องการ

ม้าตัวที่ 3 นำไปฝึกเทียมแอก ฝึกยากมาก ต้องเฆี่ยนต้องตีบ้าง ต้องให้อดหญ้าทรมาน ฝึกเทียมแอกนานเป็นเดือน ๆ

บางทีก็เทียมแอกไปได้บ้าง บางทีก็ไม่เอาไหนดื้อปลดแอกบ้าง ไม่เดินไปบ้าง ต้องตี ต้องลงไม้แซ่ ม้าตัวนี้ใช้เทียมแอกไม่ดี แต่ก็พอใช้งานได้เล็กน้อยเท่านั้นเอง

ม้าตัวที่ 4 จับมาฝึกเทียมแอก ไม่เอาไหนเลย จับเทียมแอกเข้าไป เดี๋ยวก็ดิ้นปลดแอกจะวิ่งหนี นายสารถีก็ต้องจับเชือกผูกดึงม้ามาเข้าเทียมแอกใหม่อีก แล้วให้เดินก็ไม่เดินไปอีก ก็ยืนอยู่ไม่ไปแล้วก็นอนลง เฆี่ยนตีลงแซ่ก็ไม่ยอมลุกขึ้นเลย นายสารถีก็หมดปัญญา ฝึกอย่างไร เอาแบบไหนก็ไม่ได้ผล เป็น "ม้าตับเดียว" นายสารถีจิตใจอ่อนเพลียเหนื่อยไปหมด ก็เลยตัดสินใจฆ่าม้าตัวที่ 4 นี้ให้มันตายไปเสีย

แม้ตั้งแต่สมัยครั้งพุทธกาลที่ผ่านมาแล้วนั้น พระพุทธองค์เทศนาสั่งสอนสาวก ภิกขุโน ภิกขุณี อุบาสก อุบาสิกา พุทธบริษัททั้งหลายก็เหมือนกัน

บางบุคคลนั้น สอนครั้งเดียวก็ได้บรรลุมรรคผลไม่ยากลำบาก

บางบุคคลนั้น ก็ต้องสั่งสอนสามสี่ครั้งก็ได้บรรลุมรรคผล

บางบุคคลนั้น ก็ต้องสั่งสอนหลายครั้งหลายหน ก็พอเลื่อมใสศรัทธาในพุทธศาสนา แต่ก็ยังไม่ได้บรรลุมรรคผล

บางบุคคลนั้น พระพุทธองค์ตรัสเทศนาสั่งสอนอย่างไรก็ยังไม่ฟังคำสั่งสอนเลย ไม่เลื่อมใส ไม่เคารพ แลบลิ้นปลิ้นตา

ถุยน้ำลาย ทำกิริยาอาการต่าง ๆ ต่อพระพุทธองค์อย่างนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าก็เลยไม่เทศนาสั่งสอนบุคคลเหล่านั้นต่อไปอีก ก็เรียกว่าบุคคลที่สั่งสอนยากนั้นเอง เกิดมาก็ตายเปล่าจาก ความดีไป

คำอธิบายเพิ่มเติม

จิตใจไม่รั่วไหล อธิบายประกอบคำในหน้า 15

หมายถึงจิตใจไม่วิ่งไปตามกระแสอารมณ์ ไม่ว่าคนจะพูดอะไรที่ทำให้เราไม่พอใจ จิตใจก็ไม่หวั่นไหวไปกับคำพูดนั้น ไม่รู้สึกเดือดร้อน ไม่โกรธ รู้สึกเฉย ๆ จิตนิ่งสงบอยู่ ก็เพราะมีสมาธิพลัง รวมทั้งเมื่อมีลาภหรือไม่มีลาภ มียศ ไม่มียศ นินทา สรรเสริญ สุข ทุกข์ อันเป็นธรรมดาของโลก จิตก็ไม่วิ่งไปตามอารมณ์นั้น

คำอธิบายเพิ่มเติม

อยู่ฟากตาย อธิบายประกอบคำในหน้า 18

หมายถึงการทำความดีต้องมีความอดทน เราต้องทำความเพียรจริงจัง เราจึงจะทำความดีได้สำเร็จสมปรารถนา

ภาษาอีสาน

ความผิดมีท่ฟ้า ก็อำไว้บ่อยากจา

ความผิดของเขาท่เส้นหญ่า หนาท่ภูเขา

บัดความผิดของเฮา กะมิดเลยอำไว้

ภาษาเมืองเหนือ

เส่นผมเกิ้งภูเขา นกเค้าผ่อตาแม่

ว่าอี่แม่ตาใหญ่แต้ ตาตัวเก่าก็บ่อผ่อ

แม่เยียะอะยังก็บ่อดีสักอย่างหมด

แต่ตัวเก่าเยียะบ่อดี ดักแซ็บบ่ออู้สักคำ

ภาษาภาคกลาง

เส้นผมบังภูเขา ลูกนกเค้าแมวดูตาแม่ โทษของคนอื่นเห็นได้ง่าย ฝ่ายโทษของตนเองเห็นได้ยาก เห็นบุคคลอื่น ทำอะไร พูดอะไร คิดอะไรนั้น ผิดไปหมดทุกอย่าง ส่วนตัวเองนั้นทำอะไรผิด พูดอะไรผิด คิดอะไรผิด ทำเงียบไม่พูดเลย

ประวัติ
คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์

คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ เกิดเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๑ ณ. บ้านคลองมะดัน ต.เนินพระปรางค์ อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี โดยเป็นบุตรชายคนที่ ๔ ของกำนันถม พวงวรินทร์ และคุณย่าแช่ม พวงวรินทร์ (รูปที่ ๑) คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ มีพี่น้องเกิดร่วมท้องเดียวกัน ๗ คน ตามลำดับ ดังนี้

๑. นางช้อง ถมค้าพานิชย์ (ถึงแก่กรรม)

๒. นายวิเชียร พวงวรินทร์ (สัตวแพทย์ จ.ระยอง ถึงแก่กรรม)

๓. นางทองพลุ ศรีรุ่งเรือง (ถึงแก่กรรม)

๔. นายบุญชู พวงวรินทร์

๕. นายประพัฒน์ พวงวรินทร์ (ข้าราชการบำนาญ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

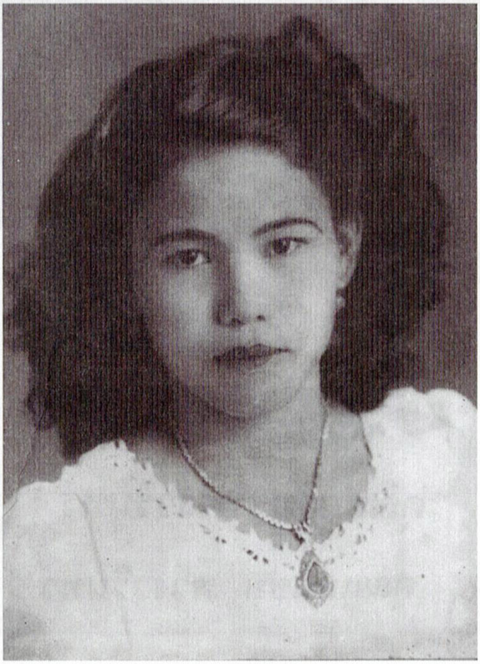

รูปที่ ๑. คุณปู่กำนันถม พวงวรินทร์ และคุณย่าแช่ม พวงวรินทร์

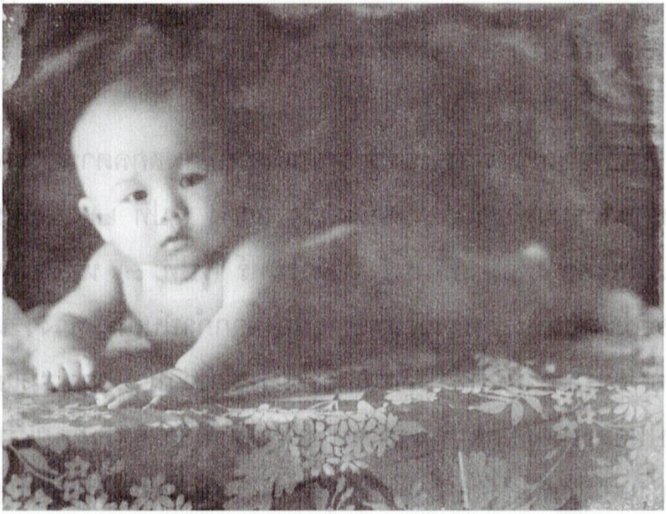
๖. ร.อ.บรรดิษฐ์ พวงวรินทร์ (ถึงแก่กรรม)

๗. นางชูศรี สิริไพโรจน์

คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ ตอนเด็กใช้นามสกุลตามบรรพบุรุษคือ "มีแก้วน้อย" จนแต่งงานกับ คุณแม่เซ็ง แซ่ตั้ง (รูปที่ ๒) และมีบุตรชายเพียงคนเดียวคือ เด็กชายนิพนธ์ พวงวรินทร์ (รูปที่ ๓) หลังจากนั้นจึงได้เปลี่ยนนามสกุลเป็น "พวงวรินทร์" เนื่องจากกำนันถม พวงวรินทร์ (มี-แก้วน้อย) ซึ่งเป็นกำนันที่ตำบลเนินมะปรางค์ดำริว่านามสกุล "มีแก้วน้อย" มีการสืบทอดเชื้อสายต่อกันมายาวนานมาหลายชั่วโคตร โดยเป็นตระกูลใหญ่และแตกเผ่าพันธุ์มากมาย อนึ่งผู้มีชื่อเสียงของสกุล "มีแก้วน้อย" ผู้ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในระดับประเทศคือ หลวงพ่อสด มีแก้วน้อย (เจ้าคุณพระ-

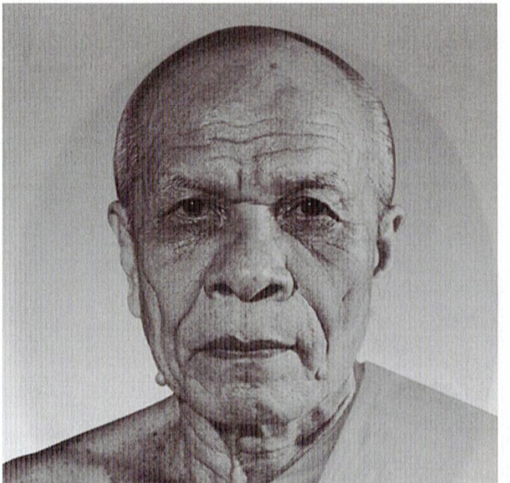
รูปที่ ๒. คุณแม่เช็ง พวงวรินทร์

รูปที่ ๓. เด็กชายนิพนธ์ พวงวรินทร์

มงคลเทพมุนี) พระภิกษุสงฆ์รูปที่เป็นผู้ค้นพบวิชาธรรมกายซึ่งถือว่าเป็นต้นตำหรับของวัดปากน้ำภาษีเจริญในปัจจุบัน (รูปที่ ๔)

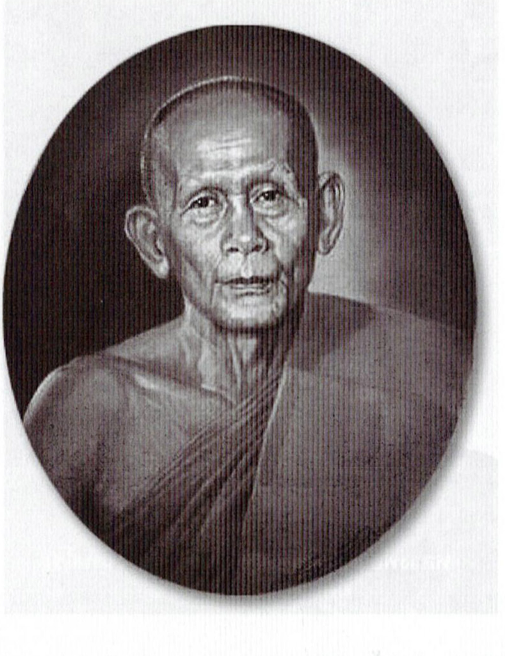
กำนันถม พวงวรินทร์ (มีแก้วน้อย) มีถิ่นกำเนิดและถิ่นอาศัยที่บ้านสะพานโค้งที่อำเภอสองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี ซึ่งเป็นถิ่นที่เกิดของหลวงพ่อสด มีแก้วน้อย (เจ้าคุณพระมงคลเทพมุนี) ซึ่งท่านได้บวชเรียนและจำพรรษาอยู่ที่วัดสองพี่น้อง และต่อมาย้ายมาเป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร กำนันถมมีลูกพี่ลูกน้องทางสายแม่อยู่ ๑ คน ชื่อนายปุ่น สุขเจริญ ซึ่งต่อมาเมื่ออายุครบบวชก็ได้บวชเรียนอยู่ที่วัดสองพี่น้องและเป็นศิษย์ของหลวงพ่อสด ซึ่งต่อมาได้ย้ายมาจำพรรษาที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) ที่ท่าเตียน กรุงเทพมหานคร ในเวลา

รูปที่ ๔. หลวงพ่อวัดปากน้ำ หรือหลวงพ่อสด มีแก้วน้อย หรือตามสมณศักดิ์ที่ "เจ้าคุณพระมงคลเทพมุนี"

ต่อมาได้รับพระราชทานนามตามสมณศักดิ์ที่ได้เลื่อนสูงขึ้นตามลำดับเริ่มจากระดับพระราชาคณะชั้นสามัญที่พระอมรเวที พระราชสุธี พระเทพเวที พระธรรมดิลก พระธรรมวโรดม สมเด็จพระวันรัต และท้ายสุดในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้รับโปรดเกล้าฯ และสถาปนาเป็นสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณณสิริ) นับเป็นพระสังฆราช องค์ที่ ๑๗ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ต่อมาได้สิ้นพระชนม์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ รวมพระชนม์มายุได้ ๗๗ พรรษา (รูปที่ ๕)

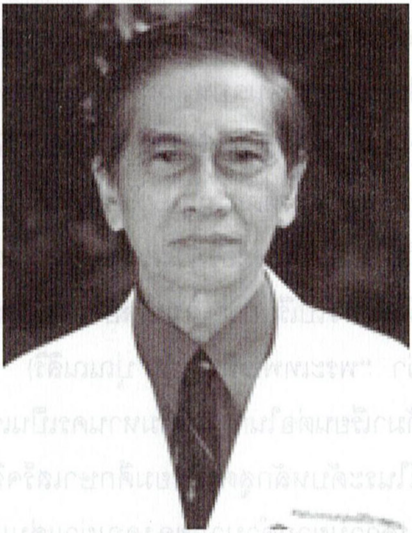
คุณพ่อบุญชู ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนอุภัยภาดาวิทยาลัย ซึ่งเป็นโรงเรียนชายประจำอำเภอสองพี่น้อง จนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จึงได้เข้ามาเรียนต่อในกรุงเทพ-

รูปที่ ๕. สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณณสิริ) สังฆราชองค์ที่ ๑๗ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

มหานครพร้อมกับพี่ชาย (นายวิเชียร) และน้องชาย (นายประพัฒน์) ที่โรงเรียนอำนวยศิลป์วิทยา จนจบหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในระหว่างนั้น ช่วงเรียนหนังสือคุณพ่อบุญชูได้อาศัยเป็นศิษย์วัดโดยพักอยู่ที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามที่ตึก น.๑๖ โดยกำนันถมเป็นผู้นำมาฝากให้พักอาศัยอยู่ในวัดกับ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณณสิริหรือที่คนทั่วไปเรียกว่า สมเด็จป๋า) ซึ่งในขณะนี้เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ นามว่า "พระเทพเวที" (ปุ่น ปุณณสิริ)

หลังจากได้มาเรียนต่อในกรุงเทพมหานครเป็นเวลา ๓ ปีและสำเร็จการศึกษาสมบูรณ์ในระดับหลักสูตรมัธยมศึกษาเสร็จสิ้น (ม.๖) คุณพ่อบุญชู มองเห็นถึงความยากลำบากของคุณย่าแช่มและกำนันถมที่ต้องตระหนี่และอดออมส่งบุตรชายเรียนหนังสือที่กรุงทพมหานครถึง ๓ คน ท่านจึงขออนุญาตคุณย่าว่าจะขอไม่เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษา แต่จะให้พี่ชายและน้องชายเรียนต่อจนจบระดับปริญญาตรีในเวลาต่อมาทั้งคู่ แต่ตนเองขอกลับมาช่วยบิดามารดาทำมาหากิน และส่งเสียพี่ชายและน้องชายเพื่อให้เรียนหนังสือต่อไป ตอนแรกคุณย่าแช่มก็จะไม่ยอม แต่เห็นความตั้งใจจริงของคุณพ่อบุญชูจึงยอมให้กลับมาช่วยงานค้าขายที่บ้านและต่อมาได้รับราชการเป็นครูสอนที่โรงเรียนมัธยมอุภัยภาดาวิทยาลัย ที่ อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี ซึ่งในขณะนั้นคุณพ่อบุญชูยังไม่ได้แต่งงานกับคุณแม่เช็ง คุณพ่อบุญชูมีลูกศิษย์ลูกหาจำนวนมาก เช่น ศิษย์รุ่นแรกๆ ของคุณพ่อบุญชูที่ต่อมาได้มาเรียนต่อในกรุงเทพมหานคร และได้จบเป็นแพทย์โดยเป็นอาจารย์ด้านศัลยศาสตร์ของคณะแพทยศาสตรศิริราชพยาบาลคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ไพโรจน์ อาจแย้มสรวล (รูปที่ ๖) ซึ่งท่านต่อมาก็ยังได้เป็นอาจารย์สอนหนังสือของศาสตราจารย์นายแพทย์นิพนธ์ พวงวรินทร์ ในสมัยที่ยังเป็น

รูปที่ ๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ไพโรจน์ อาจแย้มสรวล ศัลยแพทย์ โรงพยาบาลศิริราช

นักศึกษาแพทย์ที่ศิริราชอีกด้วย

คุณพ่อบุญชู มีแก้วน้อย ได้แต่งงานกับคุณแม่เช็ง แซ่ตั้ง โดยคุณย่าแช่มและกำนันถม เป็นผู้ใหญ่ไปสู่ขอ และเข้าพิธีแต่งงาน เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ ซึ่งเป็นปีเดียวกันกับที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิตติ์ ทรงมีพระบรมราชาภิเษกสมรส หลังแต่งงานแล้วคุณพ่อบุญชูจึงได้เปลี่ยนนามสกุลจาก "มีแก้วน้อย" มาเป็น "พวงวรินทร์" เพราะกำนันถมได้ไปกราบนมัสการสมเด็จพระสังฆราช หรือสมเด็จป๋า เพื่อขอให้คิดตั้งชื่อนามสกุลใหม่ขึ้นมา ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชฯ ได้พิจารณาเลือกโดยใช้ชื่อบรรพบุรุษในอดีตของกำนันถมนำมารวมเป็นนามสกุล เพื่อแสดงความเคารพรัก กตัญญูและบ่งถึงความต่อเนื่องของบรรพชน โดยใช้ชื่อย่า "พวง" "วร" และ "อินทร์" มารวมกัน เป็นต้น

ตระกูลใหม่ซึ่งมีความหมายว่า "พวกหรือตระกูลของผู้ยิ่งใหญ่ที่เป็นคนดี"

หลังจากที่คุณพ่อบุญชู แต่งงานกับคุณแม่เซ็งแล้ว คุณปู่กำนันถม และคุณย่าแช่ม ได้ให้เงินทุนมาก้อนหนึ่ง เพื่อมาทำมาค้าขาย และตั้งตัว จึงได้มาซื้อบ้านห้องแถวสองชั้น ในตัวตลาดที่บ้าน เลขที่ ๑๐๓๐ ตลาดบางลี่ ตำบลสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ในราคา ๕,๐๐๐ บาท ซึ่งบ้านใหม่นี้อยู่ห่างจากตำบลเนินพระปรางค์ ราว ๒ กิโลเมตร ในช่วงนั้นคนส่วนใหญ่ใช้การเดินทางด้วยการเดินเท้าเป็นหลัก ซึ่งใช้เวลาเดินทางจากตำบลเนินพระปรางค์มาตลาดบางลี่ราวครึ่งชั่วโมง ถึง ๔๕ นาที โดยต้องเดินตัดลัดทุ่งตามคันนา แต่ถ้าเดินทางในช่วงหน้าน้ำจะต้องอาศัยการพายเรือโดยใช้เวลาเดินทางนานกว่าคือราว ๑ ชั่วโมง ส่วนการเดินบนท้องถนนหรือใช้รถยนต์ไม่นิยมกันเพราะมีค่าใช้จ่ายสูง และกินเวลานานใกล้เคียงกับการเดินลัดทุ่ง คือนานราวครึ่งชั่วโมง (โดยรถยนต์) แต่ถ้าขี่จักรยานจะใช้เวลาราว ๔๕ นาที เพราะต้องใช้ถนนที่เป็นเส้นทางอ้อมกว่าและไกลกว่าราว ๓.๕ กิโลเมตร

คุณพ่อบุญชูได้รับราชการเป็นครูสอนที่โรงเรียนมัธยมประจำอำเภอสองพี่น้องอยู่ราว ๒ ปีเศษ จึงได้ลาออกมารับราชการที่ใหม่คือทำงานที่เทศบาล ตำบลสองพี่น้อง เพราะมีเวลาที่เป็นอิสระมากกว่า และอยู่ใกล้บ้านมากกว่า กล่าวคือใช้เวลาเดินเพียง ๓ นาทีก็ถึงที่ทำงานและช่วงเวลากลางวันก็ยังสามารถเดินกลับมากินข้าวที่บ้านได้ขณะพักเที่ยง และช่วยคุณแม่เซ็งขายของที่บ้านได้ด้วย เพราะห้องแถวที่พักอาศัยในตลาดนอกจากใช้อาศัยแล้วที่ชั้นบนยังได้ใช้ทำการค้าขายอีกด้วย โดยเริ่มต้นจากทำมาค้าขายเล็กๆ น้อยๆ คือขายของจิปาถะ ทั้งของกินของใช้ในระยะแรกด้วยเงินลงทุนที่มีเหลือเพียงราว ๒๐๐ บาท ที่คุณย่าแช่มเจียดให้มาเป็นเงินค่าสินสอดและให้มาเป็นเงินตั้งต้นของการสร้างครอบครัวใหม่ เนื่อง

จากคุณแม่เช็ง พวงวรินทร์ เป็นลูกคนจีนอพยพที่มีความขยันขันแข็ง หนักเอาเบาสู้และอดทนไม่เกี่ยงงานและอาชีพ

ต่อมาเมื่อคุณแม่เช็งได้คลอดบุตรชายออกมา คือ ด.ช.นิพนธ์ พวงวรินทร์ ที่บ้านเลขที่ ๑๐๓๐ ตลาดบางลี่ เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ จึงได้ให้น้องสาวตัวเอง (อี้หงษ์) และน้องสาวต่างมารดาของคุณพ่อบุญชู (อาโกอวด) มาอาศัยอยู่ด้วยและคอยช่วยเหลือเป็นลูกมือทำการค้าขายเสื้อผ้า ตัดเย็บเสื้อผ้าที่หน้าร้าน ส่วนหลังร้านทำเป็นร้านแต่งผมและดัดผมของผู้หญิง นอกจากนี้น้าและอาทั้งสองคนยังทำหน้าที่เลี้ยงดูหลานชายตัวเล็กที่แสนซนอีกด้วย ส่วนคุณแม่เช็งจะเป็นคนขายเสื้อผ้าตลอดจนขายเครื่องสังฆทานและเครื่องบวชพระด้วยพร้อมกัน โดยมีลูกค้ามาอุดหนุนเนืองแน่นทุกวัน เพราะคุณแม่เช็งเป็นคนฉลาดและขายของเก่งโดยขายของในราคาถูกประกอบกับเป็นคนมีอัธยาศัยดีจึงเป็นที่รักของทุกคนและเป็นคนพูดไพเราะ

ในตลาดบางลี่คุณแม่เช็ง เป็นที่รักของทุกคนเพราะเป็นคนมีน้ำใจงาม ใจกว้าง อารมณ์ดีและคุยสนุก คุณแม่เช็งได้ขายทั้งเสื้อผ้าสำเร็จรูปและยังรับตัดเสื้อผ้าทันสมัยได้ด้วย ซึ่งสามารถตอบสนองต่อตามความต้องการของลูกค้าได้ทุกระดับในย่านนั้น จำได้ว่าผ้าถุงนั้นขายดีมาก บางวันขายเกือบ ๕๐ ถุง โดยคุณพ่อบุญชูจะเป็นคนมาช่วยเย็บผ้าถุงในช่วงพักกลางวันแบบต่อเนื่องกันจนบางวันแทบไม่ได้กินข้าวกลางวันเลย และพอบ่ายโมงคุณพ่อบุญชูก็ต้องกลับไปทำงานที่เทศบาลต่อจนเลิกงานตอนเย็น ยิ่งกว่านั้นในช่วงตรุษหรือช่วงสารทหรือเทศกาลต่างๆ ไม่ว่าจะตรุษไทย สารทไทย ตรุษจีน หรือช่วงที่มีการเกณฑ์ หรือคัดเลือกทหารหรืองานเทศกาลประจำปีของเทศบาลตำบลสองพี่น้องจะมีคนมาซื้อเสื้อผ้าและของใช้กันมากมาย บางวันต้องรีบเปิดร้านตั้งแต่ ๖ โมงเช้าจนถึง ๓ ทุ่มก็มี

ทุกคนทำงานวุ่นจนแทบไม่ได้กินข้าวกันเลยทั้งวัน

จำได้ว่าตอนเด็กๆ จะเป็นตัวป่วนของบ้าน เพราะชอบนอนขวางกลางพื้นบ้านที่ปูด้วยเสื่อน้ำมันบนพื้นซีเมนต์ของบ้านและไม่ยอมให้แม่เซ็งขายของ แม่ต้องอุ้มและกล่อมไว้บนตักตลอดเวลา ดังนั้นแม่เซ็งจึงต้องขายเสื้อผ้าไปพลางหรือตัดผ้าลูกไม้เป็นพับๆ หรือตัดผ้านุ่งผ้าลายต่างๆ โดยต้องคลี่ออกให้ลูกค้าเลือกพร้อมกันนี้แม่เซ็งต้องคอยป้อนข้าว ป้อนน้ำและให้ลูกชายนอนดูดนมจนหลับบนตักแม่ตลอด นิสัยอันนี้ติดตัว ด.ช.นิพนธ์มาจนอายุ ๙ ปีก็ยังกินข้าวด้วยตนเองไม่เป็น ในช่วงเด็กๆ เวลาไปวิ่งเล่นที่ไหนอี้หงษ์และอาโกอวดจะต้องคอยเดินตามไปป้อนข้าว ป้อนน้ำทั่วทั้งย่านตลาดบางลี่เป็นที่ลือชาในความซนและไม่ยอมกินข้าวด้วยตัวเองจนโตจนจบชั้นประถมปีที่ ๔ (อายุ ๘ ขวบ) ก็ยังต้องมีคนตามป้อนข้าวตลอดมาจนมาเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่กรุงเทพมหานคร จึงกินข้าวด้วยตัวเองเป็น

อาหารโปรดของ ด.ช.นิพนธ์ คือหมูบะช่อผสมคลุกปนกับเต้าหู้อ่อนที่แม่เซ็งต้องตื่นมาตอนตี ๕ ทุกวันเพื่อไปซื้อหมูและเต้าหู้อ่อนที่นึ่งใหม่ๆ สดๆ ทุกวันในตลาดสด เพราะพี่ชายของแม่เซ็ง (อากู๋ชุ้น) เป็นคนขายหมูในตลาดดังกล่าว จากนั้นแม่จะคัดเอาแต่เนื้อหมูล้วนๆ มาสับบนเขียงให้ละเอียดเป็นบะช่อและใส่น้ำซีอิ๊วผสมกับกระเทียม ๑-๒ หัวโดยใส่พริกไทยป่นโรยลงไปเล็กน้อย จากนั้นนำมาปั้นเป็นก้อนกลมๆ ขนาดโตราวครึ่งกำปั้นและใส่ลงไปในหม้ออลูมิเนียมขนาดเล็กที่ใส่น้ำร้อนที่กำลังเดือดจัดเต็มที่โดยตั้งอยู่บนเตาถ่านที่มีไฟลุกแดง จากนั้นจึงใส่เต้าหู้อ่อนสีขาวก้อนใหญ่ลงไปทั้งก้อน เป็นอันเสร็จครบสำเร็จสูตรโดยต้องไม่ใส่ผักชีและหัวหอมเป็นอันขาด มิเช่นนั้น ด.ช.นิพนธ์ จะไม่ยอมกินเลยเพราะมีผักปน

อาหารโปรดของเด็กชายนิพนธ์ พวงวรินทร์อีกอย่างหนึ่งคือหมูย่างซึ่งแม่เซ็งจะเป็นคนทำเองโดยการซื้อหมูแดงสันในล้วนและมาฝานเป็นแผ่น

หนาๆ ราว ๒ ซม. และแช่หมักน้ำซีอิ๊วค้างคืนไว้ ๑ คืน จากนั้นจึงนำมาย่างบนตะแกรงลวดโดยใช้เตาถ่านย่างพลิกไปมาจนบริเวณตรงกลางสุกและรอบๆ จะเกรียมเล็กน้อย จากนั้นจึงใช้นิ้วมือฉีกออกเป็นชิ้นหนาๆ ตามแนวยาวเพื่อให้หยิบกินกับข้าวสวยได้ โดยอี้หงษ์และอาโกอวดจะสลับกันเป็นพี่เลี้ยงคอยป้อนให้ นิสัยอีกอย่างหนึ่งของเด็กชายนิพนธ์คือจะไม่ยอมกินอาหารรสจัด และไม่ชอบกินของเผ็ดหรือเค็ม

ส่วนอาหารมื้อกลางวันมักชอบกินก๋วยเตี๋ยว ซึ่งซื้อจากร้านก๋วยเตี๋ยวเจ็กบุ้นในตลาดสดข้างในตัวตลาดบางลี่ที่มีรสชาติดีและเป็นเจ้าของร้านที่คนซื้อต้องใจเย็นจะไปเร่งไม่ได้ เขาจะไล่ให้ออกไปจากร้านทันทีและไม่ขายให้เลย ยิ่งกว่านั้นถ้าติดใจอยากกินชามที่ ๒ จะโดนเอ็ดจากเจ๊กบุ้นและบอกว่าไม่ขายให้ แต่ให้เหตุผลว่าต้องการแบ่งของอร่อยให้คนอื่นกินบ้าง ดังนั้นช่วงกลางวันอี้หงษ์หรืออาโกอวดจะต้องไปยืนรอเข้าคิวซื้อก๋วยเตี๋ยวโดยหิ้วปิ่นโตไปซื้อที่ร้านเจ๊กบุ้นซึ่งมักซื้อได้เพียง ๑ ชามเท่านั้นและจะใส่ปิ่นโตกลับมาเพื่อป้อนให้หลานชายกินเกือบทุกวัน ร้านเจ๊กบุ้นขายดีมากเพียงราวเที่ยงครึ่งถึงบ่ายโมงก็ขายหมดแล้วและจะปิดร้านเลย

คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ ในช่วงวันหยุดเสาร์และอาทิตย์มักจะต้องเข้ากรุงเทพมหานครเป็นประจำ เพื่อมาซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากร้านค้าขายส่งย่านพาหุรัด สะพานหันและย่านโบ้เบ๊ เพื่อนำกลับไปขายในร้านที่ตลาดบางลี่ซึ่งได้ตั้งชื่อร้านว่าร้าน "พวงวรินทร์" โดยคุณพ่อบุญชูจะต้องแบกเสื้อผ้าสำเร็จรูปจำนวนมากที่คุณพ่อบุญชูไปคัดเลือกซื้อและต่อราคาจนได้เป็นที่พอใจโดยแต่ละครั้งต้องหอบกลับมาหลายสิบถุงและบรรทุกในรถเมล์ประจำทาง บขส. สายบางลี่-กรุงเทพ ซึ่งมีวิ่งตลอดวัน โดยเช้ามืดรถเมล์เที่ยวแรกจะออกเวลา ๖.๐๐ น. จากตลาดบางลี่ และจะมีรถออกทุกชั่วโมงส่วนเที่ยวสุดท้ายที่เป็นขากลับจากท่าขนส่งสายใต้บริเวณสามแยกไฟฉาย

ที่กรุงเทพฯ ในเวลา ๑๙.๐๐ น. ตรง

การเดินทางในช่วงนั้นรถเมล์วิ่งจากบางลี่ถึงกรุงเทพมหานครใช้เวลานานราว ๔ ชั่วโมงเพราะถนนไม่ดีเป็นดินลูกรังสีแดงเวลาฝนตกจะแฉะมาก บางครั้งมีปัญหารถติดหล่มด้วย การเดินทางต้องผ่านถนนมาลัยแมน จากหนองวัลย์เปรียงวิ่งมากำแพงแสนต่อมาจนถึง จ.นครปฐม ซึ่งโดยมากใช้เวลาเดินทางนานราว ๒ ชั่วโมงเศษ อนึ่งรถเมล์โดยสารจะต้องมาจอดรอรับผู้โดยสารเพิ่มเติมที่ จ.นครปฐมอีกราว ๑๐ นาที จึงจะถึงเวลาออกเดินทางต่อไปยังกรุงเทพมหานครโดยเส้นทางผ่านเข้าถนนเพชรเกษม และใช้เวลาอีกเกือบ ๒ ชั่วโมง จึงถึงสถานีขนส่งสายใต้ ถนนในช่วงนั้นไม่มีโรยยางมะตอยหรือเป็นถนนซีเมนต์หรือถนนคอนกรีตเหมือนเช่นปัจจุบัน ถนนทั้งหมดเป็นถนนเส้นเดียวโดยรถยนต์ต้องวิ่งสวนทางกันทั้งไปและกลับ จึงเกิดอุบัติเหตุได้ง่ายและบ่อย จำได้ว่าในขณะเป็นเด็กและเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนตลาดบางลี่ (พานิชย์อุทิศ) ระหว่าง ป.๑-ป.๔ เคยติดตามคุณพ่อบุญชูไปซื้อของในย่านพาหุรัด สะพานหันและตลาดโบ้เบ๊ รวมทั้งหมด ๔ ครั้ง รู้สึกภูมิใจมากที่ได้มีโอกาสไปกรุงเทพฯ และเมื่อกลับมายังได้มาคุยเล่าให้เพื่อนๆ ฟังว่ากรุงเทพฯ เป็นอย่างไร ถนนหนทางสะอาดใหญ่โตและสะดวกดีแค่ไหน รถยนต์ รถราง เป็นอย่างไร เหมือนกับคนสมัยนี้เล่าเรื่องไปเที่ยวต่างประเทศให้กันฟัง

เวลากลับจากกรุงเทพฯ ทุกคนจะรู้ว่าไปกรุงเทพฯ มา เพราะผมบนหัวจะมีสีแดงเพราะฝุ่นเกาะเต็มหัว เนื่องจากขณะนั่งไปในรถประจำทาง บขส. สีแสดเป็นรถเบ็นซ์เปิดหน้าต่าง ๒๔ บานทั้งคันรถโดยไม่มีเครื่องปรับอากาศ ดังนั้นฝุ่นจึงเข้าทั้งคันรถได้ง่าย อนึ่งรถเมล์สายบางลี่-กรุงเทพ คนขับรถเมล์จะมีเอกลักษณ์พิเศษต่างจาก บขส. สายอื่นๆ คือคนขับรถสายบางลี่ชอบขับเร็วและชอบแข่งขันกับรถประจำทางสายอื่นๆ ที่วิ่งทับ

เส้นทางกันในกรณีที่แข่งทำเวลาเพื่อแย่งรับผู้โดยสารรายทาง เช่น สายกรุงเทพ-สุพรรณบุรี หรือกรุงเทพ-กาญจนบุรี และรถบางลี่-กรุงเทพมักแข่งจะเอาชนะเสมอ บางคราวรถบางลี่-กรุงเทพ ถูกรถสายสุพรรณบุรีแซงหน้าในช่วงจอดรับผู้โดยสารกลางทางแต่ รถบางลี่-กรุงเทพ จะไม่ยอมแพ้เลยแต่จะตั้งใจวิ่งแซงกลับให้ชนะให้ได้ แม้จะวิ่งเลยหนองวัลย์เปรียงไปจนถึงทุ่งคอกก็ตาม แล้วค่อยขับรถย้อนทางกลับมายังหนองวัลย์เปรียงใหม่เพื่อกลับมาเข้าเส้นทางแยกมุ่งสู่จุดหมายปลายทางคือตลาดบางลี่ต่อไปซึ่งอยู่ห่างจากหนองวัลย์เปรียงราว ๑๐ กิโลเมตร

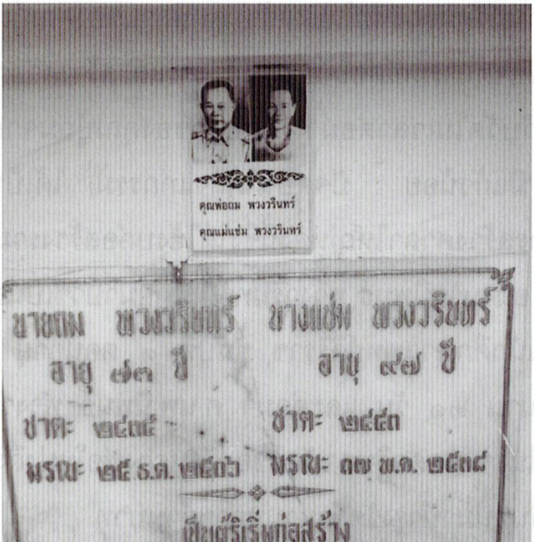
ในอดีตตลาดบางลี่เป็นสถานที่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก และเป็นที่รู้จักกันดีของคนทั้งจังหวัดสุพรรณบุรี เพราะเป็นแหล่งศูนย์กลางของการค้าขาย ทั้งทางน้ำและทางบก เพราะเป็นที่เรือสำเภาจากกรุงเทพฯ จะมาพักจอดก่อนมุ่งไปตัวจังหวัดสุพรรณบุรี นอกจากนี้ชาวบ้านจากทุ่งคอก อู่ทอง กำแพงแสน ต้องมาซื้อสินค้าของตลาดบางลี่ทั้งนั้น ชาวตลาดบางลี่ในยุคนั้นต้องพักอาศัยกันอย่างยากลำบากเพราะต้องอาศัยอยู่บนพื้นดิน ๖ เดือน และต้องอยู่อาศัยโดยยกพื้นอยู่เหนือน้ำ ๖ เดือน ดังนั้นปีหนึ่งๆ ชาวตลาดบางลี่จะต้องยกขึ้นยกลง ๒ ครั้ง ในช่วงหน้าแล้งและหน้าน้ำ ซึ่งเด็กๆ จะสนุกมาก อนึ่งบ้านและห้องแถวของตลาดบางลี่จะมี ๒ ชั้นทุกบ้าน โดยมีสะพานเชื่อมโยงกันตลอดทั้งตลาด ดังนั้นเด็กตลาดบางลี่ทุกคนจะว่ายน้ำเป็นตั้งแต่เด็ก แต่ก็มีข่าวเด็กตกน้ำตายทุกปี มีข่าวคนตายจากถูกงูกัดตาย หรือตายจากโรคบาดทะยักเพราะเหยียบตะปู และไม่ได้รักษา หรือไม่ได้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก อย่างไรก็ตามในด้านความรักความสามัคคีความรักในหมู่คณะและความเป็นนักกีฬา ชาวตลาดบางลี่จะมีชื่อเสียงมากในด้านความสามัคคีและมีน้ำใจ ไม่ว่าจะเป็นทีมบาสเกตบอล ฟุตบอล ก็เป็นทีมที่มีชื่อเสียงของระดับจังหวัดโดยมีผู้ให้

ความสนับสนุนโดยคหบดีของตลาดบางลี่เอง

อนึ่งงานประจำปีของวัดใหม่อัมพวัน (วัดหลวงพ่อโหน่ง) ที่ตำบลเนินพระปรางค์ ในสมัยที่หลวงพ่อโหน่งยังมีชีวิตอยู่นั้นคุณปู่กำนันถม (มีแก้วน้อย) พวงวรินทร์ ซึ่งเป็นโยมอุปฐากคนสำคัญของวัด และต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน คุณปู่กำนันถม พวงวรินทร์ เป็นคนกว้างขวางในจังหวัดสุพรรณบุรี ท่านมีลูกทั้งหมดรวมมากกว่า ๔๐ คน โดยเกิดจากภรรยาทั้งหมด ๕ คน โดยมีคุณย่าแช่ม เป็นแม่ใหญ่หรือภรรยาหลวง คุณปู่กำนันถม เป็นเพื่อนสนิทกับบิดาของ จอมพลถนอม กิตติขจร ซึ่งท่านเคยชวนให้กำนันถมย้ายถิ่นมาอยู่กรุงเทพฯ ด้วยกัน แต่คุณปู่ถมตอบปฏิเสธ คุณปู่ถมนอกจากอุปถัมภ์วัดหลวงพ่อโหน่งแล้ว ลูกหลานของคุณปู่ถมรุ่นต่อๆ มาก็ยังได้สืบทอดเจตนารมณ์ต่อโดยการปฏิสังขรและสร้างศาลาเอนกประสงค์หลังใหญ่ให้กับวัดในเวลาต่อมา โดยลูกของคุณปู่ถมจากแม่บุญเหลือ (นายมนตรี มีแก้วน้อย : ปัจจุบันได้ถึงแก่กรรม) ได้เป็นผู้ออกเงินให้ทั้งหมดในการสร้างศาลาใหญ่หลังนี้ซึ่งได้ใช้งบก่อสร้างรวมเป็นเงินเกือบสิบล้านบาท อนึ่งนายนิพนธ์ พวงวรินทร์ ได้เคยมาบวชเป็นสามเณรที่วัดนี้ในขณะที่เป็นนักศึกษาแพทย์ศิริราช ชั้นปีที่ ๑ ตอนอายุ ๑๙ ปีโดยได้บรรรพชาอยู่นาน ๒๑ วัน และต่อมา ศ.นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์ ก็ได้มาเป็นเจ้าภาพในงานทอดกฐินสามัคคีของวัดหลวงพ่อโหน่งถึง ๒ ครั้งและสามารถหาเงินทุนมาบำรุงวัดจำนวนหลายล้านบาท

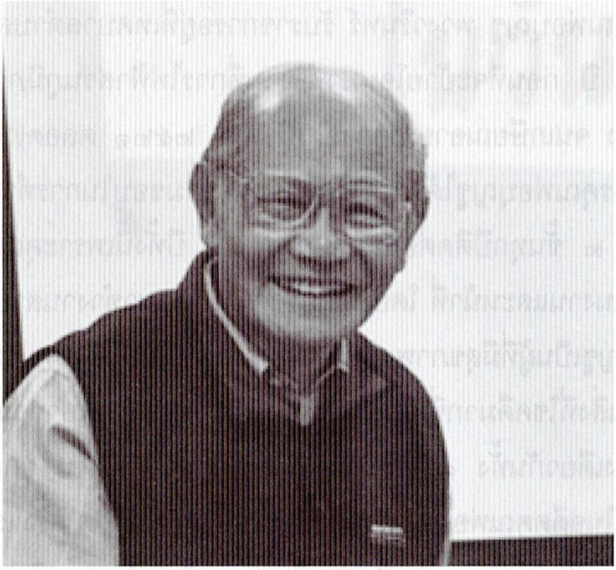
นอกจากนี้คุณย่าแช่ม พวงวรินทร์ยังได้ใช้เงินส่วนตัวราว ๑๐,๐๐๐ บาทสร้างโรงเรียนระดับประถมศึกษาขึ้นที่ตำบลเนินพระปรางค์เป็นแห่งแรกเมื่อราว ๖๐ ปีก่อนโดย ใช้ชื่อว่าโรงเรียน “พวงวรินทร์ราษฎร์วิทยา” ซึ่งปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษารับนักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น โรงเรียน

เทศบาล ๓ วัดใหม่อัมพวัน (พวงวรินทร์ราษฎร์วิทยา) ปัจจุบันที่บริเวณหน้าโรงเรียนยังมีอนุสาวรีย์ของคุณปู่กำนันถม พวงวรินทร์ แต่งชุดกำนันเต็มยศเป็นรูปปั้นขนาดสูงกว่าตัวจริงราวหนึ่งเท่าครึ่งโดยที่ฐานของรูปปั้นได้บรรจุอัฐิของกำนันถมและคุณย่าแช่มไว้ทั้ง ๒ ช่องโดยบรรจุเคียงคู่กัน (รูปที่ ๗) ทุกปีในวันที่ ๒๕ ธันวาคม และ ๑๗ พฤษภาคม จะมีพิธีไหว้รำลึกถึงบรรพบุรุษของตระกูล “พวงวรินทร์” สืบต่อกันมา โดยคุณปู่กำนันถมได้เสียชีวิตเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ รวมสิริอายุได้ ๗๒ ปี ส่วนคุณย่าแช่มเสียชีวิตเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ รวมสิริอายุได้ ๙๗ ปี

รูปที่ ๗. ที่ฐานของอนุสาวรีย์กำนันถม พวงวรินทร์ ที่ประดิษฐานอยู่หน้าโรงเรียนเทศบาล ๓ (พวงวรินทร์ราษฎร์วิทยา)

คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ รับราชการอยู่ที่เทศบาลตำบลสองพี่น้อง ราว ๑๕ ปี ก่อนที่จะย้ายโอนมาทำงานที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคที่อำเภอสองพี่น้อง จนเกษียณอายุราชการในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ตลอดเวลาของการรับราชการคุณพ่อบุญชูได้รับรางวัลความดีความชอบในการทำงานโดยได้เลื่อนชั้น ๒ ขั้นทุกปีติดต่อกันมากกว่า ๑๐ ปีทั้งนี้เพราะคุณพ่อบุญชูมีความรักในงานและหน้าที่ โดยไม่เคยขาดงานหรือมาทำงานสายเลย อนึ่งคุณพ่อบุญชูเป็นผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรงและสมบูรณ์โดยไม่มีโรคประจำตัวใดๆ นับว่าเป็นสิ่งที่โชคดีมากที่คุณพ่อบุญชูไม่ได้ป่วยเป็นโรคเบาหวาน ทั้งๆ ที่พี่น้องท้องเดียวกันทั้ง ๗ คนป่วยเป็นโรคเบาหวานทุกคน ยกเว้นคุณพ่อบุญชู แต่ในอดีตคุณพ่อบุญชูเคยป่วยหนัก ๒ ครั้งในชีวิต ครั้งแรกเมื่อตอนปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นช่วงที่ ศ.นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์ ยังเป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๓ ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล และเป็นผู้ให้การวินิจฉัยโรคไส้ติ่งอักเสบกับคุณพ่อบุญชูเพราะคุณพ่อบุญชูมีอาการปวดท้องข้างขวาอย่างมากพร้อมทั้งมีไข้สูงมา ๑ วันและตรวจร่างกายโดยการกดหน้าท้องและพบตำแหน่งเจ็บบริเวณ Mc Burney point นักศึกษาแพทย์นิพนธ์ พวงวรินทร์ จึงได้เดินทางรีบกลับไปบ้านที่ตลาดบางลี่ในช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์ หลังจากทราบข่าวว่าคุณพ่อบุญชูป่วยและให้การวินิจฉัยโรคว่าป่วยเป็นไส้ติ่งอักเสบ จึงพาท่านมารักษาตัวที่โรงพยาบาลศิริราช จากนั้นจึงได้รับการผ่าตัดโดยรองศาสตราจารย์ นายแพทย์ชูเกียรติ อัศวาณิชย์ (รูปที่ ๘) ซึ่งเพิ่งจบ FRCS หมาดๆ มาจากประเทศอังกฤษ โดยมีนักศึกษาแพทย์นิพนธ์ พวงวรินทร์ เข้าไปเป็นศัลยแพทย์ผู้ช่วยเป็นมือที่สี่ในห้องผ่าตัด แต่โชคไม่ดีที่แผลผ่าตัดไส้ติ่งมี contaminate เกิดการติดเชื้อ (infection) เนื่องจากไส้ติ่งอักเสบแตกพร้อมมีรูทะลุแล้ว คุณพ่อบุญชูจึงต้องนอนพักรักษาตัวที่ตึกสามัญรวมของอาคาร ๗๒ ปีชั้น ๗ ชาย

รูปที่ ๘. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ชูเกียรติ อัศวาณิชย์ ศัลยแพทย์โรงพยาบาลศิริราช ผู้ผ่าตัดโรคไส้ติ่งอักเสบให้กับคุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์

นาน ๑๕ วัน และต้องทำแผลโดยชะแผลหน้าท้องทุกวันทั้งช่วงเช้าและเย็น โดยนักศึกษาแพทย์นิพนธ์ พวงวรินทร์ จนหายดีและกลับบ้านได้ จึงขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ชูเกียรติ อัศวาณิชย์ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

การป่วยครั้งที่สองของคุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์คือในราวกลางปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ในขณะที่ลูกชายคนเดียวกำลังทำงานโดยเป็นหัวหน้า Intern รุ่นที่ ๑๔ ที่โรงพยาบาลศิริราช โดยครั้งนั้นคุณพ่อบุญชู มีไข้สูง ไอ หอบเหนื่อยและอ่อนเพลียมาก นายแพทย์นิพนธ์ พวงวรินทร์ หลังทราบข่าวการป่วยของคุณพ่อบุญชู จึงได้รีบกลับไปบ้านที่ตลาดบางลี่และทำการตรวจร่างกายพร้อมกับวินิจฉัยโรคคุณพ่อบุญชูว่าป่วยเป็นโรคปอดอักเสบ (pneumonia) จึงได้พาคุณพ่อบุญชูเข้ามารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลศิริราชในวันนั้นเลยโดยได้รับตั้งไว้รักษาที่ตึกอัษฎางค์พิเศษชั้น ๓ ที่เป็นห้อง

พิเศษคู่ภายใต้การดูแลรักษาอย่างดีจากศาสตราจารย์ นายแพทย์บัญญัติ ปริชญานนท์ (รูปที่ ๙) หัวหน้าสาขาวิชาโรคระบบทางเดินหายใจและวัณโรค ของภาควิชาอายุรศาสตร์ จำได้ว่าในฐานะ Intern ได้เป็นผู้ฉีดยา Penicillin เข้าหลอดเลือดดำให้คุณพ่อบุญชูทุก ๔ ชั่วโมงด้วยตนเองและกลางคืนยังได้มานอนเฝ้าคุณพ่อบุญชู ทุกคืน ส่วนคุณแม่เช็งต้องดูแลร้านค้าที่ตลาดบางลี่ที่ยังคงดำเนินกิจการต่อไปตามปกติ แต่คุณแม่เช็งได้มาเยี่ยมคุณพ่อบุญชูเป็นครั้งคราวจนหายดี จากนั้นคุณพ่อบุญชูจึงได้กลับมารักษาตัวต่อที่บ้านบางลี่และจำได้ว่า อาจารย์บัญญัติยังได้ตั้งข้อสังเกตและล้อเล่นว่าทำไมคุณพ่อบุญชูจึงมีทั้งใบหน้ารูปร่างและบุคลิกภาพเหมือนกับตัวท่านอาจารย์บัญญัติมาก อาจารย์บัญญัติบอกว่าคุณพ่อบุญชูมีความละม้ายคล้ายคลึงกับท่านเหมือนกับว่าเป็นน้องชายของท่าน นับว่าเป็น

รูปที่ ๙. ศาสตราจารย์ นายแพทย์บัญญัติ ปริชญานนท์ อายุรแพทย์ด้านโรคระบบทางเดินหายใจ และวัณโรคแห่งโรงพยาบาลศิริราช

ความกรุณาของท่านอาจารย์อย่างยิ่งที่ได้มาตรวจเยี่ยมและดูแลรักษาคุณพ่อบุญชูทุกวันไม่เคยขาดและบางวันท่านกรุณามาตรวจให้ถึงวันมา ๒ ครั้ง ด้วยความเป็นห่วง เหตุนี้จึงทำให้อาจารย์บัญญัติจำชื่อ Intern นิพนธ์ พวงวรินทร์ได้เป็นอย่างดี และต่อมาเมื่อ นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์ เป็นแพทย์ประจำบ้านอายุรศาสตร์ในปีถัดไป ศ.นพ.บัญญัติได้เฝ้าติดตามจนมองเห็นชัดถึงความขยันขันแข็งและการทำงานแบบไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยของศิษย์คนนี้ จึงได้ชวนให้ Resident 1 นายแพทย์นิพนธ์ พวงวรินทร์ มาเป็นอาจารย์ในภาควิชาอายุรศาสตร์โดยจะกำหนดให้ทำงานเป็นอาจารย์ประจำ ICU เพียงอย่างเดียว ซึ่งในขณะนั้นอาจารย์บัญญัติเป็นหัวหน้าและดูแล ICU ที่ตึกธนาคารไทยพาณิชย์ชั้น ๒ แต่ นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์ได้ตอบปฏิเสธไปเนื่องจาก ศ.นพ.ประเวศ วะสี (รูปที่ ๑๐) เห็นหน่วยก้านดีจึงเรียกไปคุยและชวนให้มาเป็นอาจารย์โดยการสนับสนุนให้ไปศึกษาต่อ

รูปที่ ๑๐. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี

ณ ประเทศสหราชอาณาจักร โดยผ่านทาง ศ.นพ.มล.เกษตร สนิทวงศ์ (รูปที่ ๑๑) ซึ่งท่านได้กรุณาติดต่อหาที่เรียนให้ไปเรียนต่อทางด้านอายุรศาสตร์ที่มหาวิทยาลัย Newcastle เพราะเพื่อนสนิทของ ศ.นพ.มล.เกษตร ที่เรียนจบมาพร้อมกันจากมหาวิทยาลัย Durham และต่อมาได้เป็นคณบดีของมหาวิทยาลัย Newcastle อยู่ในขณะนั้นคือ Professor George Smart ด้วยเหตุนี้จึงได้เปลี่ยนวิถีชีวิตของ นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์ ไปอย่างสิ้นเชิง ต่อมา นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์ โดยการสนับสนุนของ ศ.นพ.ประเวศ วะสี จึงได้รับโปรดเกล้าฯ พระราชทานทุนอานันทมหิดล จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ให้ศึกษาต่อทางด้านประสาทวิทยาที่โรงพยาบาล Royal Victoria Infirmary เมือง Newcastle upon Tyre ประเทศอังกฤษ ในช่วงภายหลังที่สอบได้อภิชัย MRCP (UK) เรียบร้อยแล้ว

รูปที่ ๑๑. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ มล.เกษตร สนิทวงศ์

คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ เป็นอภิชาติบุตรที่มีความกตัญญูกต-เวทิตาต่อบุพการีอย่างสูง เริ่มจากขณะเป็นวัยรุ่นช่วงเป็นนักเรียนชั้นมัธยม ได้เห็นความยากลำบากของบุพการีทั้งสองจึงได้ขอหยุดเรียนหนังสือและกลับมาบ้านเพื่อมาช่วยพ่อแม่ทำมาหากิน และช่วยทางบ้านหาเงินเพื่อส่งเสียให้พี่ชายและน้องชายเรียนต่อจนจบระดับมหาวิทยาลัยทั้งคู่ ต่อมาเมื่อคุณพ่อบุญชูอายุครบบวชก็ได้อุปสมบทที่วัดสองพี่น้อง เพื่อทดแทนพระคุณของบิดา มารดา เป็นเวลา ๑ พรรษา หลังจากที่ได้สึกออกมาและทำงานเป็นครูสอนที่โรงเรียนมัธยมชาย ประจำอำเภอ ได้ ๒ ปี คุณย่าแช่ม และกำนันถมจึงได้หาเนื้อคู่ให้โดยเลือกคุณแม่เซ็ง แซ่ตั้ง เป็นคู่ครอง ซึ่งคุณพ่อบุญชูก็ตกลงตามที่บุพการีทั้งสองแนะนำ และต่อมาได้มาตั้งครอบครัวขึ้นใหม่ที่ตลาดบางลี่ดังกล่าว

จำได้ว่าในขณะเป็นเด็ก ทุกวันตอนเย็นจะเห็นคุณพ่อบุญชูหิ้วปิ่นโตใส่อาหารเต็มทั้ง ๒ เถาไปยังบ้านคลองมะดันเพื่อนำอาหารที่คุณแม่เซ็งทำเสร็จใหม่ๆ ไปส่งให้คุณย่าแช่มและคุณปู่กำนันถมเป็นอาหารมื้อเย็นทุกๆ วันไม่เคยขาด ตอนแรกๆ คุณพ่อบุญชูใช้ถีบจักรยานไปและกลับจากตลาดบางลี่ไปยังวัดดอน (วัดใหม่อัมพวัน บ้านคลองมะดัน) ซึ่งในตอนเล็กๆ เด็กชายนิพนธ์จะเป็นคนหิ้วปิ่นโตพร้อมผลไม้ หรือขนมหวานซ้อนท้ายคุณพ่อบุญชู เพื่อนำอาหารเย็นไปส่งคุณย่าและคุณปู่กำนันถมไม่เคยขาด เป็นความทรงจำที่ยังคงติดตาตรึงใจอยู่มาจนถึงปัจจุบัน ต่อมาเมื่อคุณพ่อบุญชูมีฐานะดีขึ้น จึงได้ซื้อจักรยานยนต์แทนรถจักรยานถีบ ซึ่งเด็กชายนิพนธ์ก็ยังคงมีหน้าที่ต้องนั่งซ้อนท้ายหิ้วปิ่นโตนำอาหารเย็นไปส่งคุณย่าแช่มทุกวัน ส่วนกำนันถมทุกครั้งเมื่อเห็นหลานชาย เด็กชายนิพนธ์มาหาจะดีใจและยินดีมาก โดยจะเข้ามาอุ้มและกอดแสดงความรักและเอ็นดูเสมอ เพราะเป็นหลานชายคนแรกของปู่ และเป็นคนที่จะ

สืบสกุล "พวงวรินทร์" ต่อไปในอนาคต จำได้ว่าคุณปู่กำนันถมได้ตั้งความหวังไว้กับหลานชายคนนี้มาก ว่าต่อไปในภายหน้าจะเป็นผู้นำชื่อเสียงมาสู่วงศ์ตระกูล "พวงวรินทร์" สืบไป

การสอนลูกของคุณพ่อบุญชูนั้นท่านจะใช้วิธีทำให้ดูมากกว่าสอนด้วยคำพูด คุณพ่อบุญชูเป็นคนใจดี สุภาพ เรียบร้อย และไม่ค่อยพูด แต่มีชื่อเสียงมากในด้านการประหยัดกล่าวคือช่วงคุณพ่อบุญชูทำงานรับราชการมาตลอดชีวิต ท่านไม่เคยนั่งร้านกาแฟในตลาดบางลี่เลยแต่จะต้องกลับมากินข้าวกลางวันที่บ้านตลอดทุกวัน นอกจากนี้คุณพ่อบุญชูยังเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นผู้ที่มีความละเอียดและมีระเบียบวินัยสูง เป็นคนตรงต่อเวลาโดยรับราชการด้านงานหลักเป็นสมุหบัญชีควบคุมเรื่องเงินด้วยความซื่อสัตย์และอุทิศตนยิ่งตลอดจนเป็นคนที่มีความรักสถาบันอย่างยิ่ง ตอนเด็กๆ จำได้ว่าสมัยที่คุณพ่อบุญชูทำงานที่เทศบาลตำบลสองพี่น้อง โดยมีนายทองหยด จิตตวีระ (รูปที่ ๑๒) เป็นนายกเทศมนตรี

รูปที่ ๑๒. ฯพณฯ ทองหยด จิตตวีระ อดีตนายกเทศมนตรี และอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ต่อมาท่านได้เป็นรองนายกรัฐมนตรีของประเทศไทย และรัฐมนตรีว่าการหลายกระทรวงในรัฐบาลช่วงนั้น คุณพ่อบุญชูในฐานะข้าราชการของเทศบาลตำบลสองพี่น้องซึ่งต้องเข้าเวรเฝ้าเทศบาลสลับกับผู้ร่วมงานท่านอื่นๆ โดยต้องกางมุ้งนอนในสำนักงาน ๑ คืนทุกสัปดาห์ตลอดมา จำได้ว่าเคยตามคุณพ่อบุญชูไปนอนเฝ้าที่เทศบาล เพื่อป้องกันพวกโจรผู้ร้ายหรือมิจฉาชีพที่จะมาขโมยวัสดุต่างๆ หรือเครื่องมือราคาแพงๆ ในสำนักงานในเวลาค่ำคืน ตอนเป็นเด็กๆ รู้สึกสนุกมากเพราะได้ย้ายที่นอนมานอนที่สถานที่ราชการและได้นอนกอดกับคุณพ่อบุญชูซึ่งท่านมักจะนอนเล่าเรื่องต่างๆ ในอดีตให้ฟัง ตลอดจนสอนให้เป็นคนขยันขันแข็ง มีวินัย ตรงต่อเวลา รักความสะอาด ขยัน รักงาน รู้จักเสียสละ รู้จักให้อภัย ซื่อสัตย์สุจริต และมีน้ำใจ ตลอดจนอุทิศตนเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับสังคมโดยไม่ถือประโยชน์ตนเป็นหลัก สิ่งเหล่านี้ได้ปลูกฝังอยู่ในจิตสำนึกของเด็กชายนิพนธ์ พวงวรินทร์ ตลอดเรื่อยมาจวบจนปัจจุบัน

ตัวอย่างของความกตัญญูกตเวทิตาอีกเรื่องหนึ่งของคุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ ที่มีต่อบุพการี คือเมื่อคราวคุณย่าแช่ม ป่วยเป็นโรคหัวใจเมื่อตอนท่านอายุได้ ๘๒ ปีราว พ.ศ. ๒๕๒๓ และคุณย่าแช่มได้มารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลศิริราชด้วยเรื่อง sick sinus syndrome คือหัวใจมีการเต้นผิดจังหวะ คือบางครั้งหัวใจเต้นแร็วมากถึง ๑๕๐ ครั้งต่อนาที แต่บางคราวกลับเต้นช้ามากเพียง ๔๐ ครั้งต่อนาที และทำให้มีอาการเหนื่อยสลับกับอาการมึนงงและอ่อนเพลีย ขณะนั้นนายแพทย์นิพนธ์ พวงวรินทร์ เพิ่งสำเร็จการศึกษาต่อระดับหลังปริญญาและได้กลับมาจากประเทศอังกฤษ โดยได้รับการบรรจุเป็นอาจารย์แพทย์หนุ่มของภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้นำปัญหานี้ไปปรึกษากับศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภชัย ไชยธีระพันธ์ (รูปที่ ๑๓) ซึ่งท่านได้

รูปที่ ๑๓. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภชัย ไชยธีระพันธ์ : อายุรแพทย์ด้านโรคหัวใจ (หทัยแพทย์)

แนะนำว่าอาจต้องผ่าตัดฝังเครื่อง pace maker ซึ่งตัวเครื่องมือนี้มีราคาแพงมากราว ๘๐,๐๐๐ บาทต่อเครื่อง แต่รัฐบาลยังไม่อนุญาตให้เบิกจากทางราชการได้ ผู้ป่วยต้องซื้อและใช้เงินส่วนตัวเอง อนึ่งตัวเครื่องอาจจะสามารถใช้งานได้ราว ๘-๑๐ ปี ก็จะต้องเปลี่ยนเครื่องใหม่เพราะแบตเตอรี่หมดอายุ แต่เนื่องจากคุณย่าแช่มอายุมากถึง ๘๒ ปี การทำผ่าตัดก็มีความเสี่ยงสูงมากกว่าคนอายุน้อยและคาดอายุไม่ได้ว่าท่านจะมีอายุยืนนานไปได้อีกกี่ปี ขอให้ญาติตัดสินใจกันเอาเอง นายแพทย์นิพนธ์ได้นำข้อมูลทั้งหมดนี้มาเล่าให้กับบรรดาลูกๆ และญาติพี่น้องของตระกูลพวงวรินทร์ทราบโดยละเอียด ต่างมีความเห็นไม่ตรงกันจึงไม่สามารถสรุปได้ แต่คุณพ่อบุญชู ยืนยันว่าจะให้คุณย่าแช่มได้รับการผ่าตัดใส่เครื่องมือดังกล่าว

และคุณพ่อบุญชูเองจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการรักษาทั้งหมด รวมทั้งค่าเครื่อง pace maker ด้วย ซึ่งราคาในขณะนั้นสามารถซื้อรถยนต์เก๋งของญี่ปุ่นได้เกือบคัน หรือถ้าซื้อทองคำแท่งก็จะได้ค่าทองคำหนักถึง ๔๐ บาท (ทองคำขณะนั้นบาทละ ๒,๐๐๐ บาท) คุณพ่อบุญชูซึ่งไม่ได้ร่ำรวยอะไรมากเลย มีเงินเดือนจากการรับราชการเพียงเดือนละ ๑,๘๐๐ บาทเท่านั้น และต้องดูแลเลี้ยงดูครอบครัวและลูกชายที่เพิ่งเริ่มกลับมาทำงานใหม่ๆ ในประเทศไทย และต้องเช่าบ้านห้องแถวอยู่ในซอยดาวดึงที่ใกล้ๆ วัดดาวดึงษาราม เชิงสะพานพระปิ่นเกล้า และบุตรชายยังต้องผ่อนรถยนต์ทุกเดือนเดือนละ ๖,๕๐๐ บาท ในขณะที่เป็นอาจารย์แพทย์ในศิริราชได้เงินเดือนสูงสุดของระบบราชการที่บรรจุเทียบเท่าปริญญาเอกในขณะนั้นคือระดับ sub board หรือ sub specialty ทางอายุรศาสตร์ซึ่งได้รับเงินเดือนเพียงเดือนละ ๓,๕๐๐ บาท แต่เสียค่าเช่าบ้านเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นห้องแถว ๒ ชั้น ไม่มีเฟอร์นิเจอร์และมีทำเลอยู่ในซอยลึกราว ๑ กิโลเมตรจากต้นซอย

คุณพ่อบุญชู ยังพูดต่อไปว่าขอให้คุณย่าแช่มมีอายุยืนยาวต่อไปแม้เพียงปีเดียวหรือสองปีก็ถือว่าคุ้มค่าแล้ว อย่างไรก็ตาม pace maker เครื่องดังกล่าวสามารถใช้งานได้ดีต่อเนื่องกันมาอีกถึง ๑๕ ปี ตราบจนคุณย่าแช่มสิ้นชีวิตไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ด้วยโรคชรา โดยมีสติรู้ตัวดีตลอดไม่มีปัญหาความจำเสื่อมเลยแม้อายุ ๙๗ ปีบริบูรณ์ก็ตาม คุณย่าแช่มได้อยู่เห็นถึงความสำเร็จของหลานชาย (นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์) ที่ได้สำเร็จปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิตและต่อมาเป็นอาจารย์แพทย์ในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล จนได้รับโปรดเกล้าฯ เป็นศาสตราจารย์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ (รูปที่ ๑๔) เพราะเดิมคุณย่าแช่มเคยบอกว่าจะอยู่ไม่ทันหลายชายจบแพทย์ในสมัยที่ทราบว่าหลานชายที่รักของย่าสอบเข้าเรียนแพทย์ได้

รูปที่ ๑๔. ศาสตราจารย์ นายแพทย์นิพนธ์ พวงวรินทร์

เสียดายที่คุณปู่กำนันถมเสียชีวิตไปตั้งแต่สมัย ด.ช.นิพนธ์ อายุเพียง ๑๒ ปี ขณะเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ เท่านั้น จึงไม่ทันเห็นความสำเร็จของหลานชาย

คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ เป็นคนรักครอบครัวมาก ตลอดทั้งชีวิตไม่เคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับผู้ใดเลย คุณพ่อบุญชูไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ และเป็นคนชอบออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา แม้ปัจจุบันคุณพ่อบุญชูจะมีอายุครบ ๘๔ ปีแล้ว แต่ทุกเช้าจะตื่นนอนแล้วมาออกกำลังกายเดินรอบสนามกีฬาเอนกประสงค์ของตลาดบางลี่บริเวณหลังบ้านที่พักอาศัยอยู่ รวมระยะทางราว ๓ กิโลเมตรเป็นเวลาราว ๑

ชั่วโมง ในช่วง ๖.๐๐-๗.๐๐ น. ทุกวันไม่เคยขาด คุณพ่อบุญชูเป็นคนที่มีวินัยมาก จะนอนราว ๓ ทุ่มทุกวันหลังดูข่าวจบ และตื่นนอนตอนราวตีห้าเศษ คุณพ่อบุญชูมีชีวิตที่เรียบง่ายสมถะและเป็นสุขคู่กับคุณแม่เช็งมาตลอดด้วยความผาสุข จำได้ว่าในวัยเด็กคุณพ่อบุญชูจะส่งเสริมทางด้านการเรียนหนังสือของลูกชายเป็นอย่างยิ่ง เพราะขณะเรียนในโรงเรียนตลาดบางลี่ในชั้นประถมศึกษา เด็กชายนิพนธ์จะได้รับการคัดเลือกให้เป็นเด็กนักเรียนตัวอย่างที่แต่งกายเรียบร้อยถูกต้องตรงตามระเบียบของโรงเรียนทุกประการ คือใส่เสื้อขาวและกางเกงขาสั้นสีน้ำตาลสะอาดสะอ้าน พร้อมทั้งมีเข็มขัดรัดสีน้ำตาล รองเท้าหนังสีน้ำตาลที่ขัดเงาวับและสวมถุงเท้าสีขาวเรียบร้อย เนื่องจากเด็กในตลาดบางลี่ส่วนใหญ่เวลาไปโรงเรียนมักจะไม่ใส่รองเท้ากันชอบเดินเท้าเปล่า หรือถ้าใส่รองเท้าก็มักใช้รองเท้าผ้าใบ ไม่ใช่รองเท้าหนัง ดังนั้นทุกวันศุกร์ตอนเย็นหลังครูใหญ่กล่าวอบรมนักเรียนทั้งโรงเรียนและสวดมนต์เย็นเสร็จ ครูใหญ่จะอุ้มเด็กชายนิพนธ์ขึ้นยืนหน้าชั้นเพื่อให้เด็กนักเรียนอื่นๆ ทั้งโรงเรียนดูเป็นตัวอย่างว่าแต่งกายเรียบร้อยถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียนทุกประการ หรืออาจเพราะตัวเล็กกว่าเพื่อนจึงมีน้ำหนักเบาและอุ้มง่าย เพราะในห้องเรียนเด็กชายนิพนธ์อายุน้อยที่สุดในชั้นและตัวเล็กที่สุด

จำได้ว่าชอบไปโรงเรียนมากและรักการเรียนมากตั้งแต่เด็กโดยชอบอ่านหนังสือให้เพื่อนฟังเสมอๆ เวลามีเงินเหลือจากค่าขนมจะเก็บไว้บางวันเก็บได้หนึ่งสลึงจะรวมกับเพื่อนๆ ๓-๔ คน เป็น ๑ บาทแล้วจะไปเช่าหนังสือการ์ตูนในตลาดมาอ่านด้วยกันที่บริเวณหน้าร้านหนังสือให้เช่าโดยเขาคิดค่าเช่าหนังสือเล่มละ ๒๕ สตางค์ และต้องให้อ่านที่นั่นจนจบจะยืมหรือเช่าไปอ่านที่บ้านไม่ได้เด็กชายนิพนธ์จะเป็นคนอ่านหนังสือการ์ตูนเสมอโดยเป็นผู้อ่านให้เพื่อนๆ ฟัง และทุกคนต้องลงขันกันคนละหนึ่งสลึง

การอ่านหนังสือแต่ละครั้งนานทีเดียว บางคราวนานถึง ๓-๔ ชั่วโมงก็มีเพื่อนๆ ชอบให้ ด.ช.นิพนธ์อ่าน เพราะสะกดและอ่านหนังสือได้คล่องแคล่วร่วมกับมีเสียงดังฟังชัด พร้อมทั้งมีการทำเสียงและท่าทางประกอบตามในภาพการ์ตูนด้วย เรื่องการ์ตูนที่ยังจำได้จนถึงปัจจุบัน เช่น เรื่องอัศวินสายฟ้า และขวานฟ้าหน้าดำ เป็นต้น นิสัยอันนี้ได้ติดตัวเด็กชายนิพนธ์ต่อมาแม้เป็นนักศึกษาแพทย์ก็ยังเป็น tutor ประจำรุ่นของเพื่อนๆ มาตลอด และต่อมาเมื่อได้เป็นอาจารย์ในคณะแพทยศาสตร์ศิริราช-พยาบาล และเป็นวิทยากรในการบรรยายต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ จึงมีผลทำให้ ศ.นพ. นิพนธ์ พวงวรินทร์ เป็นคนรักการสอนการอ่านมาตลอดชั่วทั้งชีวิต

คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์เป็นคนรักถิ่นและหยุดนิ่งไม่เป็น ท่านมีความขยันขันแข็งเป็นนิจ ดังนั้นในตอนท้ายหลังเกษียณอายุราชการแล้ว คุณพ่อบุญชูจึงได้มาดำเนินกิจการทำไร่อ้อย และมีรถบรรทุกอ้อยของตนเองถึง ๕ คันไว้วิ่งรับจ้างทั่วไปตลอดปี คุณพ่อบุญชูได้ทุ่มเทกำลังกายกำลังใจกับเรื่องไร่อ้อยมาก เพราะมีคนงานและชาวไร่อ้อยที่มาร่วมทำงานให้กับคุณพ่อบุญชูเป็นจำนวนมาก โดยคุณพ่อบุญชูได้เป็นผู้บุกเบิกทำไร่อ้อยเป็นรายแรกๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีไร่อ้อยรวมกันดูแลหลายร้อยไร่ ทำให้ต้องอดหลับอดนอน เพราะช่วงหน้าหีบอ้อยรถอ้อยจะต้องมารับคำสั่งจากคุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ คนเดียวว่าจะเข้าไปตัดและบรรทุกในไร่อ้อยที่ไหน หรือบรรทุกอ้อยไปยังโรงงานใดในย่านนั้น เช่น โรงงานในจังหวัดกาญจนบุรี หรือนครปฐม เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็นโรงงานในเครือโรงงานมิตรผล หรือเกษตรสมบูรณ์ ต่างรู้จักคุณพ่อบุญชูเป็นอย่างดี หน้าตัดอ้อยคุณพ่อบุญชูจะมีน้ำหนักตัวลดลงไปมาก เพราะบางคืนอาจถูกปลุก ๒-๓ หน โดยกลุ่มคนขับรถบรรทุกอ้อยซึ่งต้องมา

รอคำสั่ง หรือเอาใบเกี้ยวไปให้โรงงานอ้อยตามโควต้าที่ได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้า

คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ ได้ค่อยๆ ลดกิจกรรมและเริ่มถ่ายทอดกิจการให้คนอื่นมาทำธุรกิจแทน และให้คนอื่นเช่าที่ทำไร่อ้อย หรือทำนา ภายหลังที่คุณแม่เช็ง พวงวรินทร์ ถึงแก่กรรมไปเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมสิริอายุได้ ๗๒ ปี (รูปที่ ๑๕) ศ.นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์ ได้เคยรับคุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ มาอยู่ด้วยกันที่บ้านบางขุนนนท์เมื่อคราวคุณแม่เช็งเสียชีวิตใหม่ๆ แต่คุณพ่อบุญชูมาอยู่ได้เพียงราว ๖ เดือนเท่านั้น และคุณพ่อบุญชูก็ขอกลับไปอยู่ตลาดบางลี่ตามเดิมเพราะความเหงาและไม่คุ้นกับสถานที่ใหม่ ประกอบกับการอยู่ในกรุงเทพมหานคร

รูปที่ ๑๕. คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ ถ่ายคู่กับ คุณแม่เช็ง พร้อมทั้ง ศ.นพ.นิพนธ์ และ วิไลวรรณ พวงวรินทร์ เมื่อตอนคุณพ่อบุญชูอายุ ๗๐ ปี

จะขาดเพื่อนบ้านสนิทและญาติมิตรก็ห่างไกลไม่มีใครมาเยี่ยมเยือนวันหนึ่งๆ จะนั่งดูแต่โทรทัศน์และเล่นกับลูกสุนัข เนื่องจากกลางวันมีแต่พวกแม่บ้านอยู่ด้วย ๒-๓ คน ส่วนลูกชายและลูกสะใภ้ไปทำงานหมด ชีวิตผู้สูงอายุจึงมักไม่สามารถห่างถิ่นเดิมที่ตนเคยคุ้นมาตลอดชีวิตได้ คุณพ่อบุญชูในปัจจุบันจึงได้อาศัยอยู่ที่บ้านในตัวตลาดบางลี่หลังเดิม แต่ได้สร้างใหม่เพราะห้องแถวไม้ ๒ ชั้นหลังเดิมถูกไฟไหม้ไปเมื่อคราวตลาดบางลี่ถูกไฟไหม้ครั้งใหญ่ไปเมื่อราว ๑๐ ปีที่ผ่านมา และมีผลทำให้ห้องแถวราว ๒๐ หลังพินาศไปในกองเพลิงเพียงในชั่วเวลาเพียง ๖ ชั่วโมง โชคดีในช่วงเกิดเหตุคุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์มาพักอาศัยอยู่กับ ศ.นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์ ที่บ้านบางขุนนท์ จึงปลอดภัยยกเว้นทรัพย์สินและเฟอร์นิเจอร์ทั้งหมดที่เสียหายจากพระเพลิงและตัวบ้านทั้งหมด ซึ่งต่อมาได้ทำการก่อสร้างใหม่เป็นอาคารคอนกรีตแทนบ้านหลังไม้หลังเดิมจึงทำให้มีเนื้อที่อาศัยที่ขยายให้กว้างขวางกว่าเดิมและสะดวกสบายขึ้น

คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ได้เริ่มมีเวลาว่างเพิ่มขึ้นและได้มีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศร่วมกับ ศ.นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์หลายครั้ง โดยได้เดินทางไปยังประเทศอังกฤษพร้อมคุณแม่เช็ง พวงวรินทร์ ๑ ครั้ง ประเทศฝรั่งเศส ๑ ครั้ง ประเทศออสเตรเลีย ๒ ครั้ง เกาะฮ่องกง ๑ ครั้ง และประเทศอินเดีย ๑ ครั้ง ครั้งล่าสุดที่ไปประเทศอินเดียได้ไปยังสังเวชนียสถานทั้ง ๔ แห่งในอินเดีย ในคณะของธรรมาทัวร์ร่วมเดินทางอยู่ในทีมเดียวกับ ศ.นพ.ประเวศ วะสี และคณะ เป็นเวลา ๑๐ วันในเดือนกุมภาพันธ์ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เมื่อตอนคุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ อายุได้ ๗๙ ปี และเป็นผู้ที่มีอายุมากที่สุดในคณะของการเดินทางครั้งนั้น คุณพ่อบุญชูสามารถไปตรากตรำในทัวร์ดังกล่าวได้อย่างดี เพราะมีศรัทธาและมีความปิติมากที่ได้มายังแหล่งธรรมะคือสังเวชนียสถานทั้ง ๔ แห่ง

พร้อมทั้งไปยังถ้ำ Ajanta-Alora และ Taj Mahal อีกด้วย คุณพ่อบุญชู ยังได้ร่วมทำบุญกุศลครั้งใหญ่ในการสร้างโรงพยาบาลในเมืองกุสินาราที่ก่อสร้างขึ้นอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลโดยวัดไทยกุสินาราในประเทศอินเดียด้วย คุณพ่อบุญชูได้ร่วมถวายเงิน ๑ ล้านบาทซื้อที่ดินในการสร้างโรงพยาบาลแห่งนี้และร่วมวางศิลาฤกษ์และ First brick ในการสร้างโรงพยาบาลแห่งใหม่นี้ให้กับชาวชมพูทวีปพร้อมกัน ศ.นพ.ประเวศ วะสี และครอบครัวด้วย

ปัจจุบันคุณพ่อบุญชพวงวรินทร์ มีชีวิตที่สงบ เรียบง่ายและเป็นสุขที่ตลาดบางลี่ โดยมีผู้ดูแล (คุณนงเยาว์ ม่วงวัดท่า) และมีชีวิตอยู่ร่วมกับเพื่อนๆ ชาวตลาดบางลี่ เกือบทุกเสาร์และอาทิตย์ ศ.นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์และครอบครัว จะเดินทางมากราบเยี่ยมคุณพ่อบุญชูและร่วมรับประทานอาหารเย็นด้วยกันที่ตลาดบางลี่ แต่ระยะหลังคุณพ่อบุญชูจะเดินทางมากรุงเทพพร้อมกับเฮียจั๊บ (นายไพโรจน์ เจริญศิลป์) และร่วมรับประทานอาหารเย็นด้วยกัน โดยเฉพาะในระยะสองปีหลังที่ ศ.นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์ ติดภารกิจถวายงานองค์พระประมุขของประเทศ โดยมากมักจะไปหาร้านอาหารที่มีรสชาติถูกปากกินกันในเย็นวันอาทิตย์ โดยเฉพาะที่ร้านอาหารบ้านกลางกรุง หรือครัวเจ้ง้อ เป็นต้น ปัจจุบัน ศ.นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์ ได้เป็นผู้คอยดูแลทั้งด้านสุขภาพและเป็นธุระด้านการดูแล โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายของคุณพ่อบุญชูมาตลอดทุกเดือนโดยการมอบให้เป็นจำนวนเงินเท่ากับมูลค่าของครึ่งหนึ่งของเงินเดือนของ ศ.นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์ มาตลอดเวลาอย่างไม่เคยขัดสน คุณพ่อบุญชูจึงมีชีวิตที่เป็นสุขและมีสุขภาพดีทั้งทางกายและทางใจ คุณพ่อบุญชูจะมีความสุขและดีใจทุกครั้งที่ได้พบกับลูกชายและลูกสะใภ้ทุกสัปดาห์พร้อมเล่นกับหลานชาย (ด.ช.นวภูมิ พวงวรินทร์) หลานรัก (รูปที่ ๑๖) ซึ่งกำลัง

รูปที่ ๑๖. คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ ขณะรับประทานอาหารเย็นพร้อมกับลูกและหลานที่ร้านอาหารในบริเวณห้าง Central ปิ่นเกล้า

ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมที่เมือง Hamilton, Southwale School ประเทศนิวซีแลนด์ (รูปที่ ๑๗) คุณพ่อบุญชู จะบ่นถึงและคิดถึงหลานชายบ่อยๆ แต่คุณพ่อบุญชูก็เห็นด้วยกับการไปศึกษาในต่างประเทศของหลานชายตั้งแต่อายุ ๑๐ ขวบ เพื่ออนาคตที่ดีในอนาคต เพราะคุณพ่อบุญชูเองก็เคยส่งลูกชาย คือ ด.ช.นิพนธ์ พวงวรินทร์ มาเรียนต่อที่โรงเรียนในกรุงเทพมหานครตั้งแต่อายุ ๙ ขวบ โดยคุณพ่อบุญชูให้มาอาศัยอยู่กับครอบครัวของน้องชาย คือ นายประพัฒน์ พวงวรินทร์ ซึ่งเปรียบเสมือนพ่อคนที่สองเฉกกัน

คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ มีชีวิตที่ถือว่าสมบูรณ์และเป็นแบบฉบับของคนดีที่มีความกตัญญูกตเวทิตาต่อบรรพบุรุษ ได้รับราชการมาจน

รูปที่ ๑๗. เด็กชายนวภูมิ พวงวรินทร์ กับเพื่อนๆ ขณะเรียนอยู่ชั้น Grade 7 ที่โรงเรียน Southwale เมือง Hamilton ประเทศนิวซีแลนด์

เกษียณอายุด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีครอบครัวที่ดีและมีธรรมะเป็นเครื่องนำของชีวิต มีสุขภาพดีทั้งทางกายและทางใจ จวบจนอายุครบ ๘๔ ปีในวันพุธที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งตรงกับวันมาฆบูชาฤกษ์ ขออำนาจความดีและบุญกุศลที่คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ ได้กระทำมาตลอดทั้งชีวิตในทุกภพ โปรดส่งผลให้คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ มีชีวิตที่ยืนยาวอยู่ชั่วนานแสนนานอย่างมีความสุข สงบและปีติตลอดไป

ศ.นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์

คุณพ่อบุญชู พวงวรินทร์ ถ่ายรูปพร้อมกับ ศ.นพ.นิพนธ์ พวงวรินทร์ และ
ด.ช. นวภูมิ พวงวรินทร์ บริเวณหน้าอนุสาวรีย์ กำนันถม พวงวรินทร์
ที่หน้าโรงเรียนเทศบาล ๓ (พวงวรินทร์ราษฎร์วิทยา)
ที่ตำบลเนินพระปรางค์ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

ทรงคำนึงเห็นอุปนิสสัยเวไนยสัตว์ เปรียบด้วยดอกบัว ๔ เหล่า